eſt, *num.* 80. Accuſans civiliter liber eſt ab Irregularitate, & ſi internè intendat pœnam ſanguinis quando, & quomodo fieri debeat ad invitandam Irregularitatem? *num.* 82. *& ſeq.* Ab Irregularitate immunis eſt, qui criminaliter accuſat crimine levi, vel coram Judice Eccleſiaſtico, *nu.* 84. *& ſeq.* Vel de crimine in futurum, *num.* 86. Doctrina practica ad propoſitum, *n.* 87.

Irregularitatem quando contrahant Judex dictans ſententiam mortis vel mutilationis & alii qualitercunque concurrentes ad eam? *T.* 12. *num.* 89. *& ſeqq.* Effectu ſecuto eam incurrit quivis ſive Clericus, ſive Laicus Judex, *ibid. & num. ſeqq.* Exceptô Papâ, *num.* 91. Etiam Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, *nu.* 92. Ac Judicibus Eccleſiaſticis tradentibus malefactorem Curiæ ſæculari, *num.* 94. Necnon Epiſcopis, Principibus S. R. I. *num.* 95. *& ſeqq.* Conſiliarii & Aſſeſſores conſulentes pœnam ſanguinis, vel votum dantes, ſunt irregulares, *num.* 99. Quid de Confeſſariis & Theologis eandem pœnam ſuadentibus, vel mandantibus Judici? *ibid. & num. ſeqq.* Advocati quoque & teſtes in cauſa criminali ſunt Irregulares, *num.* 103. Niſi ad id cogantur, *num.* 105. Pariter Irregulares ſunt Notarii, Tabelliones, Scribæ, & alii Miniſtri Juſtitiæ, ad executionem pœnæ ſanguinis concurrentes, *num.* 107. Excipiuntur, qui privata Authoritate, & remotè tantùm concurrunt, uti opifices conficientes furcam, funem, gladium, &c. *num.* 108. *& ſeqq.*

5. Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione in bello, *T.* 12. *num.* 115. *& ſeqq.* Si in bello patenter injuſto vel unus tantùm occiditur, omnes totius exercitus ſunt irregulares, *ibid.* Exceptis illis, qui præcisè ſpiritualiter adjuvant, *num.* 116. In bello juſto offenſivo omnes & ſoli illi ſunt Irregulares, qui propriô factô aliquem occidunt, *nu.* 117. Non item qui moraliter certi ſunt, à ſe nullum eſſe occiſum, *num.* 118. *& ſeqq.* Etiamſi Clerici ſint, *nu.* 121. Dubitans, an in tali bello aliquis à ſe ſit occiſus, pro Irregulari habere ſe debet, *num.* 122. In bello juſto defenſivo ab Irregularitate immunes ſunt tam Clerici, quàm Laici qui pro defenſione propriæ perſonæ, vel Eccleſiæ, aut Patriæ propriô facto aliquem occidunt, *num.* 123. *& ſeq.* Si neceſſariò in tali bello pugnant, *num.* 125. Secùs, ſi liberè, uti milites, nomen militiæ ſponte dantes, *num.* 126. Doctrina practica pro favore illorum, qui ſunt vel fuêre milites, in cauſa Irregularitatis, *num.* 128. *& ſeq.*

Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione ob defenſionem vitæ, membrorum, famæ, honoris, fortunæ, an & quando contrahatur? *T.* 12. *num.* 46. *& ſeqq.* Irregularis non eſt, qui occidit, vel mutilat pro defenſione ſuæ vitæ, aut membrorum injuſtum invaſorem, niſi excedat moderamen inculpatæ tutelæ, *ibid. & num. ſeq.* An, & quando cenſeatur ſervare moderamen inculpatæ tutelæ, qui occidit, vel vulnerat, dum fugâ ſalvare ſe poſſet? *nu.* 148. *& ſeqq.* Ab Irregularitate quoque immunis eſt, qui ſervato moderamine inculpatæ tutelæ occidit, vel mutilat pro defenſione rerum temporalium, *num.* 157. *& ſeqq.* Ab eadem immunes ſunt non tantùm qui pro defenſione propriæ, ſed etiam qui pro defenſione alienæ vitæ, membrorum, & bonorum fortunæ, occidunt injuſtum Invaſorem, ſervato moderamine inculpatæ tutelæ, *num.* 172. *& ſeqq.* Etiam pro neceſſaria defenſione famæ commiſſum homicidium, vel mutilatio immunis eſt ab Irregularitate, *n.* 174.

Irregularitas ex homicidio merè caſuali, ex opere licito, ſecuto, nulla incurritur irregularitas, *T.* 12. *num.* 176. Adducuntur pro praxi varii caſus, *num.* 177. *& ſeqq.* Ratione carentes aliquem occidentes ab Irregularitate immunes ſunt, *nu.* 179. Qui homicidium caſuale, vel mutilationem ex opere licito committit, Irregularis eſt, ſi ex culpa gravi omittit debitam diligentiam cavendi mortem, aut mutilationem, *num.* 181. Uti fieri poteſt apud Magiſtros, Parentes &c. in correctione morum diſcipulorum, *num.* 182. Secundum aliquos levis culpa in vitanda morte alterius caſuali ſufficit ad Irregularitatem, *num.* 186. Sed probabilius requiritur culpa gravis, *nu.* 187. *& ſeq.* In actionibus licitis, omni periculo mortis carentibus, nulla eſt obligatio adhibendi ſpecialem diligentiam de cavenda morte alterius, *num.* 190.

Irregularitas ob homicidium caſuale ex opere illicito ſecundum aliquos ſemper ſequitur, *T.* 12. *nu.* 191. Probabiliùs reſpondetur cum diſtinctione de opere illicito ex natura ſua inducens, vel annexum habens mortis, aut mutilationis periculum, & de actione illicita id non habente, *num.* 195. *& ſeqq.* Clerici medicinam, vel Chirurgiam exercentes, irregulares ſunt, ſi mors inde caſualiter ſequatur, *nu.* 200. Non item ſi merè caſualiter ſequitur ex ipſorum veneratione, *num.* 201.

Irregulares ex homicidio caſuali in ebrietate, uſum rationis adimente, commiſsô verè inducitur, *T.* 12. *num.* 204. Secùs eſt ſi ebrietas uſum rationis non adimit, *n.* 205. *& ſeq.* Dummodo homicidium priùs non intendat, aut rationabiliter prævideat, *n.* 207. Qui ab experientia ſcit, ſe in ebrietate homines periculosè invadere, Irregularis eſt, ſi in ebrietate aliquem occidit, vel mutilat, *n.* 211. *& ſeqq.*

Irregularitatis ex homicidio, vel mutilatione ſecutæ diſpenſatio. Vide *Diſpenſatio in Irregularitate ex homicidio, vel mutilatione ſecutâ.*

R. J. Irregularitas ex homicidio per alium, meo nomine facto, non incurritur, C. II. R. X. *n.* 12.

IRRITATIO, IRRITUM.

1. Irritatio actus alia explicita, alia implicita, *T.* 2. *n.* 243. Irritandum quandoque dicitur, id quod ipſo jure eſt irritum, *T.* 4. *n.* 58. & *T.* 2. *n.* 252. Irritatio legis, quid, & quomodo differat ab abrogatione & derogatione legis? cit. *T.* 2. *nu.* 484. *&* 485. Vide infrà ℣. *Lex abrogans.*

2. Irritum ipſo Jure, & irritandum, in quo differant? *T.* 16. *n.* 21. *&* 22.

3. Irritatio Teſtamenti quid & quomodo fiat? *T.* 26. *num.* 731. *& ſeq.*

Irritatio voti quid, & à quo fieri poſſit? *Tit.* 34. *num.* 8.

ITER.

2. Iter ut eſt ſervitus ruſtica, quid? *T.* 26. *num.* 99.

R. J. Iter ad Curiam Romanam arreptum habet vim appellationis, C. II. R. XXXI. *n.* 7.

JUBILÆUM.

5. Jubilæi tempore, & virtute, an Confeſſarii ſimplices abſolvere valeant ab hæreſi, & caſibus Papalibus aliis? *T.* 7. *n.* 400. *& ſeqq.*

JUDÆI.

1. Judæi an obſtringantur conſtitutionibus Eccleſiaſticis? *T.* 2. *num.* 278. *& ſeqq.* Qua ratione in Jure Canonico habeatur integer Titulus *de Judæis*? *nu.* 280. Judæorum Talmud, cur per Papam juſſus fuerit comburi? *n.* 286. *&* 288.

2. Judæi ad teſtificandum in judicio adversùs Chriſtianos admitti non. debent, *T.* 20. *nu.* 152. Idemque dicendum de Paganis, Hæreticis, & quibuſcunque infidelibus, *num.* 153. Imò & de Judæis, aliiſque Infidelibus noviter ad Fidem Catholicam converſis, *nu.* 154. Tamen pro inſtrumentis, contractibus, & teſtamentis iidem admittunt, *n.* 155. Sicut & in criminibus exceptis, *num.* 156. Teſtimonium Chriſtianorum indiſtinctè admittitur contra Judæos, *n.* 157.

3. Judæi gaudent Aſylo, *T.* 49. *n.* 77. & *ſeqq.*

5. Judæi & Judaiſmus quid? *T.* 6. *n.* 2. Judæi pejores ſunt Saracenis, *n.* 29.

Judæi, an à Principibus Chriſtianis in ſuis Territoriis licitè recipi, & unà cum ritibus ſuis tolerari valeant? *T.* 6. *num.* 3. *& ſeqq.* Reſpondetur affirmativè: quare? *num.* 4. Judæi antiquas ſuas ſynagogas reſtaurare poſſunt, non tamen novas erigere, *num.* 5. Ubi de facto non exiſtunt, recipiendi facilè non ſunt: & quare? *num.* 6. Semel recepti expelli amplius nequeunt, *n.* 7. Niſi juſta adſit cauſa, *num.* 8. Poſſunt certis legibus, & pœnis coërceri, *num.* 9.

Judæis commorari, vel cum eis communicationem habere qualiter prohibitum ſit Chriſtianis? *T.* 6. *n.* 10. *& ſeqq.* Non poſſunt Chriſtiani cum eis habitare in eadem domo: nec uti illorum Medicô, vel Medicina, *ibid.* Nec eis pro mercede ſervire, *nu.* 11. Sive intrà, ſive extrà domum illorum, *num.* 12. *& ſeq.* Nec poſſunt habere Judæum in domo ſua pro ſervo, *num.* 14. Nec aliquem invitare ad convivium, *nu.* 15. Neque committere illis officia publica, *num.* 16. Nec aliquid relinquere in teſtamento, *num.* 17. Licitum tamen eſt Chriſtianis inire contractus cum Judæis, *nu.* 18. Et curioſitatis gratiâ, intrare ipſorum ſynagogas, atque ritus illorum obſervare, *n.* 19.

Judæis quænam de Jure ſint conceſſa, & impoſita? *T.* 6. *n.* 20. *& ſeqq.* Gaudent Jure civium aliorum, *nu.* 21. Converſi ſunt immunes à vexa aliorum Judæorum, *nu.* 22. Litigantes cum Chriſtianis coram Judice Chriſtiano comparere debent, *num.* 23. Delinquentes contra Clericum puniendi ſpecialiter, *n.* 24. Debent portare habitum à Chriſtianis diſtinctivum, *n.* 25.

R. J. Judæi die Sabbathi non poſſunt conveniri nec convenire in Judicio, C. II. R. LXI. *n.* 8.

JUDEX.

1. Judex quis? *T.* 32. *num.* 2. *& ſeqq.* Debet eſſe vir bonus, *nu.* 5. Ac juris, & æqui peritus, & quomodo? *nu.* 6. Qui prohibeantur eſſe Judices? *num.* 3. Acta Judicis illegitimi ob communem errorem ſuſtinentur, *nu.* 4. In Judice quæ requirantur? *nu.* 7. Quæque ejus Judicium pervertant? *num.* 8. Judex debet abſtinere à receptione munerum, *nu.* 9. Teneturque ad reſtitutionem receptorum, *num.* 10. Et facit litem ſuam, *nu.* 21. Non tamen prohibetur Judex recipere eſculenta & poculenta ultrò oblata, quæ paucis diebus abſumi poſſunt, *n.* 12. *& ſeqq.* Judex, an pro ſuo labore poſſit exigere ſportulas? *n.* 17. *& ſeqq.* Judicis officium eſt latiſſimum; communiter tamen duplex ejus genus diſtingui ſolet, *n.* 24. Judicis officium nobile, & mercenarium, quid? *T.* 29. *n.* 24. & *T.* 32. *n.* 25. *&* 26. Et qualiter exerceatur? cit. *T.* 32. *num.* 27. *& ſeqq.* Vide infrà ℣. *Officium Judicis.* Judex eſt fatuus, qui ultrà petita judicat, cit. *T.* 32. *num.* 26. Judex habet poteſtatem cognoſcendi in dubio, an ipſe ſit Judex competens, necne, *T.* 29. *nu.* 133. *& num.* 173. Judex ſemper debet judicare ex æquo & bono, quomodo? *T.* 35. *num.* 129. Judex in quibus differat ab Arbitro? *T.* 43. *num.* 21. 22. *&* 24. *& ſeqq.*

2. Judex tenetur in conſcientia judicare juxta præſcriptum Legum, *T.* 2. *nu.* 152. Ac tenetur etiam in judicando procedere ſecundùm Leges in præſumptione fundatas, *num.* 163. *& ſeqq.* Judex regulariter tenetur judicare ſecundùm allegata & probata, *T.* 32. *num.* 32. Solvitur inſtantia, *nu.* 33. An Judex debeat judicare ſecundùm allegata & probata, etiam contra propriam ſcientiam, eſt celebris quæſtio, *num.* 34. *& ſeqq.* Quando Judex non habet omnino certam ſcientiam, tenetur eam deponere, ac procedere ſecundùm allegata, & probata, *n.* 35. Licet habeat certam ſcientiam contra Reum, Actore non probante, debet eum abſolvere, *num.* 36. Si verò habeat certam ſcientiam pro Reo, qui tamen ſecundùm allegata & probata oſtenditur nocens imprimis tenetur omnia media tentare pro liberatione ejus, *num.* 37. Et quæ ſint ejuſmodi media &c. *num.* 38. *&* 50. His deficientibus tres extant diverſæ Doctorum ſententiæ, *n.* 40. *& ſeqq.* Tertia & cæteris probabilior ſententia diſtinguit inter cauſas civiles, & criminales majores, *nu* 46. *& ſeqq.* Ex eo, quòd Judex ſit perſona publica, non ſequitur, eum teneri condemnare Reum contra propriam ſcientiam, *n.* 49.

Judex non poteſt judicare ſecundùm ſententiam minùs probabilem, relicta probabiliori, *T.* 32. *n.* 52. Nec inter duas æquè probabiles pecuniam accipere pro ferenda ſententia in favorem unius, *num.* 53. Neque tunc judicare in favorem amici, totum jus eidem adjudicando, *nu.* 54. In arbitrariis utile eſt, habere judicem gratioſum, *nu.* 55. Quid agendum judici, quando utraque litigantium pars videtur habere cauſam æquè probabilem? *num.* 56. *& ſeqq.* Judex debet cuncta rimari, *nu.* 56. Judex ex Opinionibus diſcrepantibus tenetur eam eligere, cui ſuus intellectus magis conſentit, *num.* 58. Nec debet cauſam ad ſuperiorem referre, ſed ipſemet eam decidere, *num.* 59. Ubi probationes utrobique ſunt æquales, favendum eſt Reo, & poſſeſſori, demptis cauſis favorabilibus, *num.* 60. Quod ſi uterque litigans perſonam Rei, vel poſſeſſoris ſuſtineat? *nu.* 61. In caſu multùm intricato poteſt Judex conſulere partibus, ut ſe amicabiliter componant, *nu.* 62. Regulariter tamen litigantes ad componendum compellere nequit, *num.* 63. *&* 64. Secùs ex gravi cauſa, *num.* 65. Judicis eſt conari, ut quam citiùs fieri poteſt, controverſiæ litigantium finiantur, *nu.* 66. Judicis eſt, providere parti litiganti idoneum advocatum, ſi quæ talem non habet, *n.* 69. Judex poteſt, ac debet ſupplere ea, quæ ſunt de Jure, & ab Advocatis minùs benè dicta, non verò illa, quæ ſunt de facto, *nu.* 53. Idque probatur, ſimulque exemplificatur, *n.* 74. 75. *&* 76.

Judex delegatus, quis, quibuſque aliis nominibus appelletur? *T.* 29. *num.* 27. Et quomodo differat à Vicario? *num.* 28. Judicum delegatorum variæ ſunt ſpecies, *n.* 30. *& ſeqq.* Delegatus ad univerſitatem cauſarum, & delegatus ad cauſam particularem, quis? *num.* 31. Et quæ differentiæ utriuſque? *num.* 32. Delegati ab homine, *num.* 33. Et Delegati à Jure, qui? *num.* 34. Et cur horum Juriſdictio ſit delegata, non ordinaria? *num.* 35. Quid importet Clauſula, *Tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus*, *nu.* 36. Et clauſula, *etiam tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus*? *num.* 37. *& ſeq.* In dubio an tunc cenſeatur Epiſcopus uti juriſdictione ordinaria, vel delegata? *num.* 38. Delegati alii ſunt ratione Dignitatis, alii ratione perſonæ; & quæ differentia inter eos? *num.* 39. Tandem alii ſunt Delegati, alii ſubdelegati, *n.* 40

1. Judex delegatus multipliciter differt ab Ordinario, *T.* 29. *num.* 41. *& ſeqq.* Judex ordinarius exequitur juriſdictionem jure proprio: Delegatus jure alieno, *num.* 42. Ordinarius poteſt delegare juriſdictionem ſuam: non ſic Delegatus &c. *num.* 43.

Citatus ab ordinario, ſi dubitet de Jure citantis, tenetur venire, privilegium ſi quod habet, allegaturus: ſecùs in Delegato, donec ſe legitimaverit, *num.* 44. Ordinarius poteſt ſententiam à ſe latam exequi: ſecùs in Delegato inferioris à Principe, *num.* 45. Refertur contraria Gloſſæ opinio quoad ſecundum membrum, *nu.* 46. Delegatus Papæ poteſt per ſe ipſum exequi ſententiam &c. *num.* 47. Alii etiam Delegati ante ſententiam poſſunt partes citare, & contumaces punire, *num.* 48. Ac probabiliter ſpectato Jure Canonico, ſententiam exequi, licet ſecùs ſit de Jure Civili, *num.* 49. Juriſdictio ordinaria non extinguitur morte concedentis; bene tamen delegata, re integrâ, *num.* 50. *&* 51. Juriſdictio ordinaria eſt favorabilis: delegata verò odioſa, *num.* 52. Judex ordinarius nequit ut ſuſpectus tam facilè recuſari ſicut Delegatus; & cur? *n.* 53. Juriſdictio ordinaria eſt cuipiam naturalis; delegata verò accidentalis, & ſuperinducta, *ibid.* Appellatione *Magiſtratûs* non venit Delegatus, ſed tantùm Ordinarius, *n.* 54.

Judex delegatus, an habeat poteſtatem ſubdelegandi? *T.* 29. *n.* 57. *& ſeqq.* Affirmatur iſtud de Delegato Principis ſecus de Delegato Inferioris, niſi ſit Delegatus ad univerſitatem cauſarum, *num.* 57. *&* 58. Et quæ ratio diſparitatis inter Delegatum Principis, & inferioris? *num.* 59. Delegatus Papæ nequit ſubdelegare cauſas graves, ſeu in quibus cenſetur electa induſtria perſonæ ipſius, *num.* 60. Et quando cenſeatur electa induſtria perſonæ ex parte Delegati? *num.* 60. *&* 75. Nec poteſt malitioſè ſe exonerare à diſcuſſione cauſæ, *num.* 61. Iſtud tamen de eo non eſt præſumendum, *ibid.* Delegatum ad univerſitatem cauſarum poſſe ſubdelegare, probatur, *num.* 62. *&* 63. Ipſe non eſt propriè Ordinarius, huic tamen æquiparatur, *num.* 63. Delegatus ad cauſam particularem inferioris à Principe, nequit ſubdelegare articulum Juriſdictionalem, *nu.* 64. Bene tamen articulum non Juriſdictionalem, *num.* 65.

Judices Delegati, qui generatim poſſint eſſe? *T.* 29. *n.* 66. *& ſeqq.* An cauſa poſſit delegari non ſubdito? *num.* 67. *&* 68. Vel invito? *num.* 68. *&* 69. Delegandus à Papa, vel ſubdelegandus, debet eſſe in dignitate Eccleſiaſtica &c. *n.* 70. An talis poſſit eſſe Vicarius Generalis Epiſcopi, Prior Conventualis, & Guardianus Fratrum Minorum? *ibid.* Vicarius Foraneus Epiſcopi, vel Prior Clauſtralis, nequeunt eſſe Delegati ſedis Apoſtolicæ, *num.* 71. Benè tamen Delegati Epiſcopi, *nu.* 72. Et quæ ſit ratio diſparitatis quoad hoc inter Delegatum Papæ, & Epiſcopi? *n.* 73.

1. Judicis Delegati officium quale? *T.* 29. *num.* 94. *&* 95. *ac ſeqq.* Judex Delegatus non debet procedere ante factam ſibi præſentationem Litterarum Delegatoriarum, *num.* 94. Et an validetur Proceſſus anteà factus per ipſum, ſi poſteà ſuperveniant illæ litteræ? *num.* 96. Delegatus præſertim Papæ debet coram Ordinario Litteras ſuæ delegationis præſentare, *num.* 97. Poteſtque Ordinarius eas ex officio petere, & alioquin Delegato impunè reſiſtere, *num.* 98. Delegatio, an ſolùm probari poſſit per litteras? *num.* 97. *&* 99. Delegatus formam mandati diligenter obſervare debet, *num.* 100. Atque probationes neceſſarias, legitimaſque defenſiones admittere &c. *nu.* 101. Etſi eſt Delegatus Papæ, ſententiam ſuam exequi, *num.* 102. Quam poteſt exequi vel per ſe vel per alium, & uſque ad annum, *num.* 103. Sententiam Delegati Apoſtolici tenetur Judex Ordinarius ad ejus mandatum exequi, *num.* 104. Etiamſi ſententiam Delegati ſciat eſſe juſtam, *num.* 105. Atque hoc ampliùs declaratur, *num.* 106. 107. *&* 108. Quid, ſi Delegatus Papæ jubeat Clericum in poſſeſſionem Beneficii induci, quem Ordinarius ſcit non fuiſſe canonicè inſtitutum? *num.* 109. Delegatus inferioris, an poſſit ſententiam ſuam exequi, & quidem uſque ad annum? *n.* 110.

Judicis Delegati officium, & poteſtas quibus modis generatim ceſſet? *T.* 29. *nu.* 125. Quando ejus officium, ipſaque delegatio expiret morte Delegati? *nu.* 126. *& ſeqq.* Et morte Delegantis? *n.* 129. Judex Delegatus, ſi interloquendo pronuntiet, nullam ſibi reſpectu talis cauſæ juriſdictionem competere, finitur ejus juriſdictio; licèt hanc reverà habuiſſet, *num.* 130. Dummodò hoc fiat nemine appellante, *nu.* 131. Nec poteſt eam abſque nova commiſſione reaſſumere, etiam ſi partes de novo in ipſum conſentiant, *nu.* 132. Judex cæteroquin incompetens, ſeu datus per Litteras invalidas, habet poteſtatem cognoſcendi in dubio, an ipſe ſit Judex, necne, *num.* 133. Delegatus virtute Reſcripti ſubreptitii, an de conſenſu partium poſſit in cauſa procedere? *num.* 134. Judicis Delegati officium expirat per revocationem ejus, *nu.* 135. Et quomodò is revocari poſſit? *nu.* 136. uſque ad *n.* 143. Delegati Juriſdictio ceſſat lapſu temporis præfixi, *nu.* 144. Et quomodo illud ſit computandum? *nu.* 145. Et an partes communi conſenſu terminum illum poſſint prorogare, *n.* 146. Ceſſat inſuper Juriſdictio Delegati finito negotio, ad quod Judex datus fuit, *n.* 145. Judicis Delegati officium, an, & quomodo ceſſet recuſatione? *n.* 148. *& ſeqq.* Cauſa recuſationis Judicis Delegati regulariter debet tractari per Arbitros, *nu.* 152. Exceptis tribus caſibus, & quibus? *num.* 153. Judicis Delegati officium ceſſat nonnullis aliis modis, *n.* 154.

Judicibus pluribus delegari ſimul poteſt eadem cauſa, *T.* 29. *n.* 111. *& ſeqq.* Solvitur inſtantia, *n.* 112. *& ſeqq.* Quid ſi pluribus Delegatis detur juriſdictio in ſolidum? *nu.* 114. Ex pluribus Delegatis ille præſumitur cæteris dignior, qui prior in Reſcripto nominatur, *n.* 115. Si pluribus eadem cauſa ſimpliciter delegetur nequit unus ſine alio procedere, *num.* 116. Idque magis declaratur, ſimulque limitatur, *nu* 117. *&* 118. Quid juris, quando cauſa pluribus delegatur cum clauſula, *quòd ſi omnes intereſſe nequeant, duo eam agnoſcant*? *n.* 119. *& ſeqq.* Præſertim ſi tunc unus, cùm poſſit, intereſſe nolit? *n.* 120. Solvuntur contraria, *nu.* 121. *&* 122. Delegatus, cùm poſſit, intereſſe nolens, à quo ſit redarguendus? *nu.* 123. Quid, ſi plures delegentur cum clauſula, *Ut omnes, aut duo, aut unus eorum mandatum exequatur*? *n.* 124.

1. A Judice Delegato, vel ſubdelegato, an poſſit appellari? *T.* 29. *n.* 155. *& ſeqq.* Præſertim à Delegato Papæ cum clauſula, *appellatione remota*? *n.* 156. Et ſubdelegato per ipſum, *ibid.* Ad quem ſit appellandum à Delegato vel ſubdelegato? *nu.* 158. *& ſeqq.* Quando Judex ordinarius cauſam Delegavit, ſemper appellatur à Delegato ad Delegantem, *n.* 158. Sicut & à ſubdelegato appellatur ad delegatum Papæ ſubdelegantem non in totum, *nu.* 159. *& ſeqq.* Secùs, quando Delegans Papæ ſubdelegavit cauſam in totum; quia tunc non appellatur ad ipſum, ſed ad Papam, *n.* 163. Dantur etiam tres caſus in quibus à ſubdelegato non appellatur ad Delegatum Papæ, licet hic ſubdelegaſſet non in totum, *num.* 164. Et quales ſint hi, *n.* 165. *& ſeqq.*

Judex Eccleſiaſticus poteſt ſupplere negligentiam Judicis ſæcularis, *T.* 10. *nu.* 44. Non tamen è contra, *n.* 45. *& ſeqq.* Judicum Eccleſiaſticorum eſt, diſcordantes ad pacem reducere, *T.* 34. *n.* 2.

Judex ordinarius, quis? *T.* 29. *num.* 29. *& num.* 11. Judex ordinarius quâ ratione differat à Delegato? *n.* 41. *& ſeqq.* Vide ℣. *Judex Delegatus multipliciter.*

1. Judex ordinarius poteſt regulariter cauſam ad ſe pertinentem alteri delegare, cit. *T.* 29. *num.* 55. Non tamen totam ſuam Juriſdictionem, *nu.* 56. Judicis officium, & poteſtas judicis, differunt; & quomodo? *T.* 299. *num.* 4. Judex ordinarius tenetur ſententiam Delegati Apoſtolici ad ejus mandatum exequi, poteſtque ab eo ad hoc compelli, *n.* 104. Et quid ſi ſententiam Delegati ſciat eſſe injuſtam? *nu.* 105. *& ſeqq.*

2. Judex, unde ſic dicatur? *T.* 1. *n.* 10. Ad ſolos Judices Eccleſiaſticos pertinet cauſarum ſpiritualium cognitio, *T.* 1. *n.* 66. *& ſeqq.* Earumque cognitioni Judex ſæcularis ſe immiſcere prohibetur ſub cenſuris, *num.* 67. Vide infrà ℣. *Laicus.* Coram Judice Eccleſiaſtico, non coram Laico, debet Clericus de omni crimine convenire, *T.* 1. *n.* 83. *& ſeqq.* Vide ſuprà, ℣. *Clericus de omni crimine.* Judex Eccleſiaſticus, quando poſſit Clericum criminoſum tradere Curiæ ſæculari? *T.* 1. *n.* 107. *& ſeqq.* Judex competens in cauſis Feudalibus, quis ſit? *T.* 1. *n.* 118. *& ſeqq.* Judex Eccleſiaſticus poteſt implorare brachium ſæculare, etiam per cenſuras, *T.* 1. *nu.* 190. Acta coram Judice Eccleſiaſtico fidem faciunt coram ſæculari, & è econtrà, ad hoc ut unus adjuvet alterum in compeſcendo malos, *ibid.* Geſta per Judicem putativum, an valeant? *T.* 1. *num.* 196. *& ſeqq.* Valent geſta per Judicem putativum ſi concurrant certæ conditiones, & quæ? *num.* 197. *ac ſeqq.* Acta Judicis intruſi non valent, *n.* 200. An, & quâ ratione ſpectet ad Judicem Eccleſiaſticum cognitio ſuper Clericatu malefactoris, per Judicem Laicum capti, & dicentis ſe eſſe Clericum? *T.* 2. *n.* 273. *& ſeqq.*

Judex in propria cauſa nemo eſt, *T.* 1. *num.* 204. Adeò ut Judex habens ut privatus conſimilem cauſam, poſſit recuſari ut ſuſpectus, *nu.* 205. Regula data fallit in ſupremis Judicibus, ut Papa, Imperatore &c. *nu.* 206. Item in notoria injuria Judici irrogata; & qualiter? *nu.* 207. *& ſeqq.* Item quando oppoſitum cuipiam conceditur à Lege; idque exemplificatur, *num.* 210. *&* 211.

Judex, an poſſit cogere partes, ut perſonaliter in Judicio compareant? *T.* 1. *num.* 212. *& ſeqq.* Nequit iſtud regulariter fieri, *num.* 212. *&* 213. Fallit in certis caſibus, *num.* 214. *& ſeqq.* Coram incompetente Judice Reus conventus, impunè non comparet, opponendo exceptionem declinatoriam Fori, *T.* 2. *num.* 7. *& ſeqq.* In dubio de Juriſdictione citantis tenetur citatus venire, ſuamque exceptionem probare, *nu.* 10. Et tunc ipſemet Judex cognoſcit, an ſua ſit Juriſdictio, necne? *num.* 11. Non obſtante, quòd nemo ſit Judex in propria cauſa, *nu.* 12. Orta quæſtione de competentia Fori inter Judicem Eccleſiaſticum, & Laicum, debet cognoſcere Eccleſiaſticus, *n.* 13.

Judex domicilii poteſt procedere contra ſubditum præſentem, ac etiam citare abſentem quoad omnes effectus, *T.* 2. *num.* 29. *& ſeqq.* Quomodo poſſit procedere contra ſubditum abſentem citatum, & contumacem in comparendo? *num.* 32. *&* 33. Diſparitas inter Judicem domicilii & Judicem delicti, quoad poteſtatem citandi abſentem, *num.* 60. Vide ſuprà ℣. *Forus domicilii.*

Judex delicti, quis? *T.* 2. *num.* 48. Delinquens ſi adhuc eſt in loco delicti, tam reſpectu perſonæ, quàm reſpectu bonorum, etiam alibi exiſtentium, eſt de Juriſdictione Judicis delicti, *num.* 48. *& ſeqq.* Quando Judex, in cujus territorio bona condemnati exiſtunt, poſſit exequi ſententiam à Judice delicti prolatam? *num.* 52. Quid ſi talis ſententia ſit nulla? *num.* 53. Et quid ſi Judex ejuſmodi debitè requiſitus nolit exequi ſententiam ab altero latam? *num.* 54. Judex delicti quid poſſit contra Reum criminoſum non amplius exiſtentem in loco delicti, ſed citatione præventum? *num.* 55. Vel non præventum citatione? *num.* 56. *& ſeqq.* Citatus à Judice delicti extra territorium, non cenſetur contumax, etſi non compareat, *num.* 58. Poteſt tamen ita citari ad effectum aſtringendi bona ejus, niſi compareat, *num.* 59. Diſparitas inter Judicem Domicilii, & Judicem delicti, quoad poteſtatem citandi abſentem, *num.* 60. Reus, qui fugit, an ſit remittendus ad locum delicti? *numer.* 61. *& ſeqq.* A quo Judice poſſit puniri delictum in confinio territorii commiſſum, *num.* 74. *& ſeqq.* Quid ſi delictum in uno territorio ſit inchoatum, & in altero conſummatum? *numer.* 75. *& ſeqq.* Punitus per Judicem ſæcularem ſuper crimine mixti fori, an poſſit puniri etiam per Eccleſiaſticum; & è contra? *T.* 2. *numer.* 163. *&* 164.

2. Judex contractûs, quam Juriſdictionem habeat reſpectu contrahentium? *T.* 2. *num.* 91. *& ſeqq.* Quid ſi conventus non amplius reperiatur in loco contractus? *num.* 93. *& ſeqq.* Aut Reus contrahens non habet bona in territorio Judicis contractûs, benè tamen alibi? *num.* 96. In contractibus regulariter non habet locum remiſſio, *num.* 97.

Judex fatuus eſt, qui ultra petita in Libello judicat, *Tit.* 3. *numer.* 33. Atque appellatur *ſtultus*, *T.* 27. *numer.* 78. Judex officium ſuum impertiri non debet, niſi poſtuletur, *T.* 3. *num.* 100. Non poteſt aliquem declarare contumacem, niſi ad inſtantiam partis, *num.* 100. *& ſeqq.* Et quando poſſit aliquem condemnare ad contumaciam? *nu.* 102. *&* 103.

Judex nequit procedere contra contumacem, niſi ad inſtantiam partis, *T.* 14. *num.* 66. Limitatur hoc, *num.* 67. Judex elapſo termino peremptorio, an poſſit expectare contumacem in aliam horam, vel diem ſequentem? *n.* 68. *& ſeqq.* Nequit hoc fieri, quando tunc exſpirat juriſdictio Judicis delegati, *num.* 68. Benè tamen, ſi ejus juriſdictio poſt terminum peremptorium adhuc duret, *num.* 69. *& ſeqq.* Non poteſt tunc Judex remittere expenſas, quas pars præſens fecit ob abſentiam alterius, *nu.* 73. Judex, etſi poſſit, non tenetur expectare contumacem in diem ſequentem, *num.* 75. *& ſeqq.* Non quidquid Judicis poteſtati permittitur, juris ſubjicitur neceſſitati, *T.* 14. *num.* 76. In arbitrariis prodeſt habere Judicem favorabilem, *ibid.* Judex ex æquo & bono debet moderari ſuum arbitrium, *num.* 77.

Judex antequam contra Reum contumacem procedat, quid agere debeat? *T.* 14. *num.* 122. Debet Reum anteà declarare contumacem, *ibid.* Attendendo priùs, an non habeat juſtam cauſam abſentiæ, & aliqualiter expectando, *nu.* 123. Cur non ſit fruſtraneum, quod Judex in tali caſu expectet? *num.* 124. *&* 125. Judex ut poſſit procedere ſive ex officio nobili, ſive ex mercenario ad faciendam ſequeſtrationem, quæ requirantur? *T.* 17. *numer.* 35. 36. *& ſeqq.* Vide infrà ℣. *Sequeſtrationem ut Judex &c.*

Judex poteſt moderari terminum dilationis citatoriæ, *T.* 8. *num.* 28. *& ſeqq.* An etiam poſſit minorare, vel prolongare tempus dilationum deliberatoriarum? *num.* 36. *& ſeqq.* Judicis arbitrio poſſunt moderari tempora dilationum probatoriarum, *numer.* 45. Et dilationum diffinitoriarum, *num.* 60. Ac etiam dilationum executoriarum, *nu.* 64. Quoties Judex facit actum parti præjudicialem,

debet pars contradicere; aliàs ſibi præjudicat, *T.* 8. *num.* 58. Judex poſt elapſum prioris dilationis terminum, an poſſit invitâ parte alium concedere? *num.* 76.

Judex ſæcularis nequit cognoſcere ſuper quæſtione merè ſpirituali incidente, ne quidem acceſſoriè, ſed hæc erit remittenda ad Judicem Eccleſiaſticum, *T.* 10. *n.* 31. *& ſeq.* Judex Eccleſiaſticus poteſt mittere inhibitoriam Judici laico, ne procedat ſuper cauſa pendente ab ea, quam ipſe cognoſcit, & tunc ſuſpenditur ejus juriſdictio, *num.* 36. Quid ſi non fuerit miſſa inhibitoria? *n.* 37.

2. Judex debet cuncta rimari, antequam ferat ſententiam, *T.* 12. *num.* 306. Poteſtque partes interrogare, ubicunque hoc æquitas ſuadebit, etiam poſt concluſionem in cauſa, *ibid.* Nec per concluſionem in cauſa ligantur manus ejus, *num.* 306. *&* 307. Judex appellationis non poteſt cognoſcere, niſi ſuper ea cauſa, à qua fuit appellatum, *n.* 309. *&* 311.

Judici non ſervato juris ordine interroganti, an Reus teneatur fateri veritatem? T. 18. *num.* 154. *& ſeqq.* Et quid, ſi Judex legitimè interroget? *num.* 163. *& ſeqq.* Judex nequit Reum interrogare de occultis criminibus, ſi nulla præceſſit infamia, probatio vel indicium, *num.* 157. Neque convictum de uno crimine poteſt interrogare de alio non connexo, *num.* 158. Aliàs graviter peccat, *num.* 159. Vide infrà ℣. *Reus an judici, &* ℣. *Reus ex præſumptione.*

Judex non poteſt facere poſitiones, T. 18. *num.* 219. Cautela judici quoad poſitiones obſervanda, *num.* 224. Vide infrà ℣. *Poſitiones.* Probationes omnes ſunt Judici arbitrariæ, & in quo ſenſu? *T.* 19. *nu.* 60. Judicis ordinarii litteris eſt ſtandum, donec contrarium probetur, *T.* 19. *n.* 71. Judici facienda eſt probatio, *T.* 19. *num.* 113. Poteſt tamen Judex alium deputare ad recipiendos teſtes, aliaſque probationes, *nu.* 114. Quoad Judicem nunquam cenſetur concluſum in cauſa, T. 19. *n.* 170. Poteſtque ſuadente æquitate novas probationes admittere poſt terminum peremptorium, *nu.* 177. Judex ex officio tenetur inquirere de conditione teſtium, T. 20. *nu.* 17. *&* 19. An teſtem inhabilem ex officio teneatur repellere? *num.* 19. 20. *&* 21. Vide infrà ℣. *Teſtes minus idonei.* Judex criminoſus non infamis, cur nequeat per exceptionem partis repelli à judicando, benè tamen teſtis criminoſus à teſtificando? T. 20. *num.* 63.

Judex Laicus non poteſt è loco ſacro corpus occiſi exhumare, ut conſtet de corpore delicti, inconſulto Epiſcopo, T. 20. *n.* 172. Poteſt tamen Judici laico iſtud concedere Epiſcopus abſque irregularitate, *ibid.* Judex laicus non poteſt Clericos cogere ad teſtificandum coram ſe contra Laicos, *num.* 176. *&* 177. An id poſſit fieri per Judicem laicum jubente Epiſcopo? *n.* 178.

Judex debet pro poſſibili dicta teſtium interpretari, ut non contradicant, T. 20. *num.* 321. Judex debet vacillationem teſtis, & cauſam ipſius in Actis ponere, *num.* 319. Vide infrà, ℣. *Teſtis contrarius.* Judicis monitio, ut pars adverſa compareat, plus operatur, quàm citatio nuntii, *T.* 20. *nu.* 426. Judex quando ſe vult informare ſuper notorio, vel fama, poteſt recipere teſtes parte non citata, *num.* 430. Judex ex officio providere debet, ne impediatur productio teſtium, *num.* 432. Judex cavere debet, ne teſtes è longinquo adductos diutiùs detineat, ſaltem non ultra quindecim dies, *num.* 440. Judex quænam in perſona teſtium diligenter explorare debeat? T. 20. *nu.* 497. Vide infrà ℣. *Teſtium examen.* Præſumitur pro Judice, quòd juſtè proceſſerit, T. 23. *n.* 88.

2. Judex poteſt juramentum neceſſarium, ſeu ſuppletorium, deferre non tantùm ad petitionem partis, ſed etiam ex officio ſuo, *T.* 24. *num.* 165. *& ſeqq.* Etiam poſt concluſionem in cauſa, *n.* 169. *&* 170. Debetque uſque ad prolationem ſententiæ cuncta rimari, *n.* 166. Judex cuinam parti debeat deferre Juramentum neceſſarium, ſeu in ſupplementum? *num.* 191. *& ſeqq.* In præeligendo, cui parti Judex deferat juramentum, quatuor ſunt conſideranda; & quæ? *nu.* 198. Vide infrà ℣. *Juramentum ſuppletorium.* Judicis arbitrio qualiter relinquatur deferre Juramentum neceſſarium? *T.* 24. *n.* 209.

Judex poteſt exceptiones modici præjudicii repellere ex levi præſumptione fraudis, *T.* 25. *num.* 84. Non tamen exceptiones legitimè appoſitas, alias poteſt appellari, *num.* 82. *& ſeqq.* Judex poteſt revocare malam ſententiam interlocutoriam de non admittenda exceptione, & poſtea procedere in cauſa principali, etiam nolente parte appellante, *nu.* 85. Judex non debet erubeſcere revocare id quod malè egit, *num.* 86. Praxis revocandi gravamen verbis curialibus, *ibid.* Si exceptione non admiſſa appelletur, tunc Judex appellationis ſuper ſola veritate exceptionis cognoſcit, non verò de causâ principali, *n.* 87. *&* 88.

Judex poſtea - quàm ſemel dixit ſententiam diffinitivam, Judex eſſe deſinit, *T.* 27. *num.* 34. Iſtud intelligendum eſt non ſolùm de Delegato, ſed etiam de Ordinario, & quomodo? *num.* 35. *& ſeqq.* Judex ſententiam diffinitivam ſemel validè prolatam revocare nequit, benè tamen interlocutoriam, *num.* 33. *&* 34. An poſſit revocare ſententiam diffinitivam, quæ ipſo jure eſt invalida? *num.* 36. *&* 37. Vide infrà ℣. *Sententia diffinitiva in quibus differat, &c.*

Judex tenetur cauſas maturâ deliberatione examinare & ſententiam non præcipitanter ferre, *T* 27. *n.* 41. *& ſeqq.* Judicem oportet uſque ad ſententiam cuncta rimari, *num.* 45. Et jurgantium controverſias celeri ſententiâ terminare, *ibid.* Judici nunquam concluditur in cauſa, *n.* 56. Poteſtque is concluſionem in cauſa revocare, *ibid.* Judex debet ſententiam diffinitivam ex ſcriptis proferre, & quidem ſedendo pro Tribunali, *num.* 59. 61. *& ſeqq.* Vide infrà ℣. *Sententiæ diffinitivæ requiſita.*

Judicis poteſtas finitur per ſententiam diffinitivam, T. 27. *nu.* 143. Judex, præſertim Delegatus, an, & quomodo poſſit exequi ſententiam ſuam? T. 27. *n.* 167. *& ſeqq.* Poſt ſententiam latam expirat officium Judicis; & quomodo? *n.* 168. Judex tenetur victum victori condemnare in expenſis, *T.* 27. *n.* 176. *& ſeqq.* Alias tenebitur expenſas reſarcire de ſuo, *nu.* 193. *&* 194. Niſi hæ nullatenùs fuerint petitæ, *num.* 194. *&* 195. Vide ſuprà ℣. *Expenſæ.* Judices plures ſi concurrant, ſtandum eſt majori parti concordantium in eandem ſententiam, *T.* 27. *nu.* 215. Si duo Judices contraria pronuntient, quid agendum? *n.* 217. *&* 218.

2. Judex *à quo*, & Judex *ad quem*, ſeu Judex appellationis, quis? *T.* 28. *nu.* 4. Appellatione interpoſitâ non poteſt Judex exequi ſententiam: ſecùs, ſi ſolùm opponatur nullitas, niſi hæc foret notoria, *nu.* 26. Judex ordinarius poteſt reformare ſententiam ſuam de Jure nullam, *nu.* 29. Et quid dicendum de Judice delegato? *num.* 30. Judex *à quo* deferens appellationi, abdicat à ſe juriſdictionem, & transfert cauſam in ſuperiorem, T. 28. *nu.* 130. Secus, ſi Judex *à quo* non deferat appellationi, dando apoſtolos refutatorios, *num.* 131. Pendente appellatione ſunt Judicis *à quo* manus ligatæ; & quomodo? *num.* 147. Judex tenetur debitè petenti exhibere apoſtolos, *n.* 148. *& ſeqq.* Et an teneatur tradere apoſtolos non petenti? *num.* 137. *&* 138. Vide ſuprà ℣. *Apoſtoli.*

Judex *à quo* non poteſt ſtatuere terminum finiendæ appellationis, T. 28. *num.* 185. *& ſeqq.* Et quid de Judice *ad quem*, *nu.* 190. Quis ſit Judex in cauſa deſertæ appellationis ob lapſum Fatalium? *n.* 195. *& ſeqq.* Vide ſuprà ℣. *Fatalia appellationum.* Judex *à quo* an procedere poſſit in cauſa principali, ſi appelletur ſuper incidenti ſolùm? *T.* 28. *num.* 223. *& ſeqq.* Quando ſine incidenti illo non poteſt cauſa principalis expediri, nequit Judex *à quo* in ea procedere, *nu.* 224. Aliàs id fieri poſſe, cenſent nonnulli: & horum fundamentum, *num.* 225. Oppoſita ſententia eſt retinenda, *num.* 226. Solvuntur rationes prioris ſententiæ, *num.* 227. Judex *à quo* nequit revocare ſententiam diffinitivam validè prolatam, *num.* 228. Poteſt tamen revocare ſententiam interlocutoriam, vel gravamen, ac dein in cauſa principali liberè procedere, *num.* 229. Quando appellatur à ſententia diffinitiva, qualiter Judex *ad quem* poſſit ac debeat cognoſcere de meritis cauſæ? T. 28. *n.* 230. 231. *& ſeqq.* Et quid, ſi fiat appellatio ab interlocutoria, vel gravamine? *num.* 234. 235. *& ſeqq.* Executio ſententiæ in cauſa appellationis an ſpectet ad Judicem *ad quem*, vel *à quo*? *n.* 238. 239. *& ſeqq.*

Judex datus ſub clauſula *Appellatione remota*, poteſt exequi ſuam ſententiam non obſtante appellatione, T. 28. *n.* 283. Ac tenet excommunicatio ab eo lata in contumacem poſt appellationem ſuam, *nu.* 284. Judex virtute dictæ clauſulæ non deferens appellationi, minimè punitur, *nu.* 285. Quale remedium competat illi, qui per ſententiam Judicis dati cum clauſula, *Appellatione remota*, ſentit ſe injuſtè gravatum? *num.* 293.

Judicis ſuſpecti recuſatio, quando, & quomodo fieri debeat? T. 28. *num.* 320. *& ſeqq.* Vide infrà ℣. *Recuſatio judicis.* Judices ipſi tenentur cauſam ſententialiter terminare, omiſſis relationibus, *nu.* 330. Judex inferior, an poſſit cognoſcere de confirmatione per Papam facta? T. 30. *nu.* 18. *& ſeqq.* An privilegiatus à Papa ſit capax privilegii, poteſt Judex inferior cognoſcere, *num.* 225. Vide ſuprà ℣. *Confirmatio.*

3. Judex ſolus non probat, nec ſoli creditur, *T.* 26. *num.* 262.

Judex in materia Feudali quis? T. 20. *n.* 161.

Judex in materia Aſyli occurrente jam dubio eſt ſolus Epiſcopus, T. 49. *num.* 193. *& ſeqq.* Prælati Epiſcopo inferiores in dubio non poſſunt judicialiter cognoſcere, *num.* 196. Benè tamen extrajudicialiter, ac pro informatione, *ibid.* Quod idem poteſt Judex ſæcularis, *num.* 197. Epiſcopus non tenetur, nec poteſt ſtare proceſſui, aut informationi per Judicem Laicum factæ, *num.* 198. Ut Epiſcopus decidere poſſit, aliquem non gaudere Aſylo, debet judicialiter & certò conſtare de crimine excepto commiſſo, *num.* 199. In dubio ac in conflictu Doctorum debet judicare pro Immunitate, *nu.* 200. Si verò conſtat de crimine excepto, debet reum tradere, non obſtante hujus appellatione, *num.* 201. Judex ſæcularis gravatum ſe ſentiens an poſſit appellare, ac petere, ut interea reus benè cuſtodiatur? *n.* 202.

Judices Eccleſiaſtici debent judicare gratis, *T. numer.* 59.

4. Judex in propria cauſa nemo eſſe poteſt, T. 1. *num.* 311.

Judex in cauſa Matrimonii eſt ſolus Eccleſiaſticus, *T.* 18. *num.* 17. Et quidem jure ordinario Epiſcopus, *n.* 18. Ejuſque Vicarius Generalis, *nu.* 19. Et Capitulum ſede vacante, *nu.* 20. Item Prælati alicujus Diœceſis, *nu.* 21. Ex commiſſione Epiſcopi etiam alii inferiores, *n.* 22. Item conſuetudine aut privilegio muniti, *n.* 23. Judex Sæcularis nec incidenter cognoſcere poteſt de cauſa matrimoniali, *n.* 24. Probationes ad probandam nullitatem Matrimonii, quæ requirantur, *n.* 26.

5. Judex Adulterii. Vide *Adulterii Judex.*

Judex Cenſurarum, præſertim Excommunicationis, ad hoc ut de illarum valore, vel nullitate cognoſcere valeat, eſt ſolus Eccleſiaſticus, *T.* 39 *n.* 226. Laici partes Judicis aſſumentes in cauſa Cenſurarum, ſunt ipſo facto Excommunicati, *n.* 227. Et quidem in ſpecie, qui publicè Cenſuratum faciunt adeſſe Divinis, *n.* 228. Qui Cenſuras nullas declarare præſumunt, *nu.* 229. Qui Judicem Eccleſiaſticum impediunt, ne per Cenſuram latam, vel ferendam alios ad debitum compellat, *nu.* 230. Qui illos vexant, in quorum favorem Cenſuræ latæ ſunt, vel ferri volunt, *nu.* 231. Qui contra Cenſuras recurrunt ad poteſtatem ſæcularem, *nu.* 232. Vel ita recurrentibus aſſiſtunt, *nu.* 233. Vel ad recurrendum præbent conſilium, favorem, auxilium, *num.* 234. Nec excuſantur, ſi quid horum faciunt ſub prætextu nullitatis, niſi hæc ſit manifeſta, vel notoria, *nu.* 235. Neque excuſantur, ſi faciunt ſub prætextu violentiæ prohibendæ, *nu.* 236 Doctrina practica, quam multi hodie de facto exiſtant Excommunicati, *n.* 237.

Judices Laici, ſeu ſæculares, in cauſa Cenſurarum judicium aſſumentes, vel ſe immiſcentes, vel Judicem Eccleſiaſticum impedientes, vexantes, vel alios in cauſa Cenſurarum inhibentes, ad ſe trahentes, vel recipientes ſunt ipſo facto Excommunicati, T. 39. *n.* 227. *& ſeqq.*

Judex delegatus debet eſſe præſens, & alios præcedere, quando fertur ſententia criminalis, *Tit.* 1. *num.* 501.

Judex hæreſis. Vide *Hæreſis Judex.*

Judex omnium ſcelerum, & peccatorum eſt Epiſcopus, *T.* 16. *n.* 42.

Judex Laicus non poteſt petere, vel examinare proceſſum, ab Eccleſiaſtico factum circa crimen Eccleſiaſticum, benè tamen circa crimen fori mixti, ſi ei traditur reus, T. 37. *n.* 49. *& ſeqq.*

Judex à quo, quid facere, & obſervare debeat quando in proceſſu criminali contra ſententiam ab ipſo latam appellatur? *T.* 1. *n.* 502. *& ſeqq.*

Judex ad quem, quid obſervare, & facere debeat, quando ad illum in proceſſu criminali appellatur? *T.* 1. *n.* 515. *& ſeqq.* Appellationem frivolam regerit, *num.* 517. Legitimam admittit, *nu.* 518. Malè judicantem punit, *nu.* 520. Priùs tamen auditum, *num.* 521.

Judex tenetur formare proceſſum, accuſatione apud ſe factâ, *T.* 1. *n.* 54.

Judicis in præſentia peccans quomodo proceſſetur? *T.* 1. *num.* 269.

R. J. Judex à Reo legitimus agnitus, non poteſt ut incompetens &c. recuſari, C. II. R. XXI. *numer.* 9.

Judex delegatus ſententiam, etſi nulliter latam, revocare non poteſt, C. II. R. LII. *n.* 12.

R. J. Judex inferior non poteſt pœnam remittere ex reſpectu perſonarum, C. II. R XII *n.* 6. Niſi in caſibus jure expreſſis, *ibid. num.* 7. & R. XLIX. *num.* 2.

Judex non poteſt procedere niſi imploratus & judicialiter informatus, C. II. R. XXXI. *n.* 13.

Judex qui poteſt juramentum in litem deferre, poteſt etiam juramento taxationem addere, C. II. R. LIII. *num.* 6.

Judex non ſervato juris ordine procedens in torturâ; tenetur actione injuriarum perpetua, & datur contrà eum appellatio, C. I. R. VI. *n.* 12.

Judex (uti & quivis ſuperior) in dubio præſumitur juſta

juſta jubere, C. II. R XXIV. *num.* 4.
à Judice quæ fiunt, ſi non ſpectant ad ejus officium, non ſubſiſtunt, C. II. R. XXVI. per tot.
à Judice, etiam illegitimè (niſi notoriè tali) citatus comparere debet, C. II. R. LX. *n.* 6.
Judici, extra territorium, vel ſupra juriſdictionem ſuam, jus dicenti, impunè non paretur, C. II. R. XXIV. *num.* 8. quomodo procedat, C. II. R. LX. *num.* 6.
Judicis mandato quod quis facit, dolo facere non videtur, C. II. R. XXIV. per tot. niſi præcipiatur aliquid contra jus divinum, vel humanum, *ibid. nu.* 6. & 7. Vel non pertinens ad officium Judicis, *num.* 8.
Quod non ſolum de Judice, ſed & de Principe, & quovis ſuperiore domino ac parentibus intelligitur, *ibid. n.* 2.
Judici pecuniam dans ut ferat injuſtam ſententiam eam repetere non poteſt, C. II. R. LXV. *n.* 3.
Judicis officium quid ſit, C. II. R. XXVI. *n.* 2. quando dicatur agere nulliter, *ib. n.* 3. & 4. etiam judex ſupremus, *num.* 5. In dubio eſt præſumptio pro Judicis competentia, *n.* 7.

JUDICIUM.

1. Judicium contradictorium, quid? *T.* 4. *n.* 146.
2. Judicii nomen varias habet acceptiones, *T.* 1. *num.* 2. & 3. Ejus definitio per Gloſſam data, quæ? *nu.* 3. & *ſeqq.* Alia Judicii definitio refertur, *nu.* 6. Ad conſtituendum Judicium requiruntur tres perſonæ principales; & quæ? *num.* 7. & *ſeqq.* In Judicio ſemper intervenit Actor, vel verè, vel fictè, *num.* 5. Dantur in Judiciis aliæ perſonæ acceſſoriæ, *num.* 11. Judicium quomodo differat ab Inſtantia, Lite, & Cauſa? *num.* 12. & *ſeqq.* Judicium quando cenſeatur incipere? *num.* 17. & *ſeqq.* Judicium ordinarium propriè incipit à litis conteſtatione, *nu.* 17. & 18. Judicium incipit à citatione quoad tres effectus; & quales? *num.* 20. & *ſeqq.* Judicium quoad faciendam rem litigioſam, incipit ab oblatione libelli, *nu.* 23. Confeſſio vel alia res; quando cenſeatur facta in Judicio? *num.* 24. Judicium incipit tum à litis conteſtatione, tum à citatione, ſed diverſimodè, *n.* 25. Dividitur in tres partes; & quales? *n.* 26.
2. Judicium dividitur juxta quatuor cauſarum genera, *T.* 1. *num.* 33. & *ſeqq.* Nempe, in ſæculare & Eccleſiaſticum, *num.* 34. In Civile, *num.* 35. Criminale, *num.* 36. Et Mixtum, *n.* 37. In Petitorium, & Poſſeſſorium, *num.* 38. In Ordinarium, *nu.* 39. Ac ſummarium, & quid? *n.* 40. Judicium ſummarium in quo conſiſtat? *n.* 41. & 42. In hoc poſſunt omitti ſolemnitates Juris poſitivi: non item in Judicio ordinario, *num.* 43. In ſummario tamen non poſſunt omitti ea quæ requiruntur de Jure naturali, vel gentium, ad cauſæ deciſionem, *num.* 44. Judicium ſummarium in quibus cauſis locum habeat? *num.* 41. & 45. *ac ſeqq.* Inſtituitur in cauſis celerem expeditionem requirentibus, *num.* 45. Et quæ ſint iſtæ? *num.* 46. & 47. Item in cauſis pauperum, perſonarum miſerabilium &c. & Religioſorum, *nu.* 48. Et ob modicitatem cauſarum, *nu.* 49. & 50. In cauſis ſummariè tractandis poteſt obſervari proceſſus ordinarius, & ſub quo rigore? *num.* 51.
Judiciii civilis quatuor ſunt ſpecies, & quæ? *T.* 1. *num.* 52. & *ſeqq.*
Judicia univerſalia, horumque ſpecies, quæ? *nu.* 53. & 54. Judicia generalia, *num.* 55. Horumque differentia ab univerſalibus, *nu.* 56. Judicia ſpecialia, ſeu particularia, *num.* 57. Et Judicia communia, quæ? *num.* 58. Judicium criminale ſubdividitur in capitale, & non capitale, *nu.* 59. Et in publicum ac privatum, *num.* 60. & 61. Judicia publica, ac privata, cur ſic dicantur? *n.* 61. & 62.
In Judicio qui poſſint ſtare ut Actores, vel Rei? *T.* 1. *nu.* 144. & *ſeqq.* An excommunicatus? *nu.* 146. Filiusfamilias? *num.* 147. & 148. Furioſus, Prodigus, & ſervus? *nu.* 141. An Mulieres? *num.* 150. & *ſeqq.* Pupillus, *num.* 154. & 155. Minorennis? *num.* 156. & *ſeqq.* Acta unius judicii, an fidem faciant in alio? *T.* 1. *num.* 185. & *ſeqq.* Vide ſuprà ℣. *Acta judicii.* In Judicio tenentur partes litigantes per ſe ipſas factum proponere, niſi ſint indiſcretæ, *T.* 1. *n.* 219. & *ſeqq.*
Judiciorum Præparatoria, & Deciſoria, quæ? *T.* 1. *num.* 223. & 224. In Præparatoriis Judiciorum attenduntur conſuetudines Fori, ubi litigatur, *num.* 225. & 226. Quoad Deciſoria attenduntur conſuetudines, & ſtatuta litigantium, *num.* 227. & 228. In Judiciis ſervanda eſt æqualitas, *T.* 20. *nu.* 158. Et qualiter iſtud ſit intelligendum? *n.* 159.
Judicii ordinarii fundamentum & baſis, lapiſque angularis, eſt litis conteſtatio, *T.* 5. *numer.* 3. In Judicio ſummario tamen non requiritur litis conteſtatio, licèt fieri poſſit, *numer.* 4. In eo vim litis conteſtationis habet primus actus, qui fit vel cæteroquin fieri ſolet poſt litem conteſtatam, *ibid.*
Judicium ſeu Placitum, an poſſit exerceri diebus Feriatis, *T.* 9. *n.* 25. & *ſeqq.* Saltem de conſenſu partium? *nu.* 31. & *ſeqq.* Aut ratione neceſſitatis, vel pietatis? *n.* 36. & *ſeqq.* Vide ſuprà ℣. *Feria.*
2. Judicium poſſeſſorium, quid? *T.* 12. *num.* 60. Judicium poſſeſſorium eſt triplex, & quale? *num.* 71. Judicia poſſeſſoria alio nomine appellantur *Interdicta*, *num.* 72. Vide ſuprà ℣. *Interdicta.* Judicium petitorium, quod? *num.* 70. In Judicio cauſam poſſeſſionis & proprietatis cumulare, quid? *T.* 12. *num.* 263. Et an iſtud fieri poſſit, *num.* 264. & *ſeqq.* Sententia lata in Judicio petitorio, an pariat exceptionem Rei Judicatæ in poſſeſſorio? *nu.* 269. & 270. Sententia lata in judicio poſſeſſorio abſorbetur per ſententiam illicò pro parte adverſa latam in petitorio, quoad effectum principalem, non quoad effectus ſecundarios, *num.* 271. & 272. & *num.* 292. & *ſeqq.* Judicium poſſeſſorium retinendæ, an poſſit aliquando cumulari cum petitorio? *num.* 276. & 277. & *ſeqq.* Vide infrà ℣. *Poſſeſſionis cauſa.*
Judiciis in univerſalibus adeſt obligatio reſtituendi quoſlibet fructus, per quos poſſeſſor bonæ fidei factus eſt locupletior, *T.* 13. *nu.* 148. An idem dicendum in Judiciis particularibus? *num.* 149. Sententia affirmativa eſt communior, & probabilior, *n.* 123. & *ſeqq.*
Judicia duplicia, ſeu communia, quæ? *T.* 12. *num.* 238. & *T.* 19. *num.* 130. In his utrique parti litigantium incumbit onus probandi, *cit. n.* 130.
Judicio in ſummario an exceptiones, præſertim requirentes altiorem indaginem, admittendæ ſunt? *T.* 25. *n.* 100. & *ſeqq.* In hoc non prohibentur fieri exceptiones legitimæ, *num.* 101. 103. & *ſeqq.* Exceptiones tamen fruſtratoriæ in eo ſunt repellendæ; & quidem fortiùs, ac in aliis cauſis, *nu.* 101. & 105. Exceptiones dilatoriæ an in Judicio ſummario repelli debeant? *n.* 106. & *ſeqq.*
Judicium ſummariſſimum, quod? *T.* 25. *n.* 111. Solet declarari per *Poſſeſſorium retinendæ*, *num.* 112. Appellatur *Judicium interim*, ſeu *ſummariſſimum poſſeſſorium*, *ibid.* Judicium retinendæ poſſeſſionis, duplex, *num.* 113. & *ſeqq.* Videlicet, ordinarium, ſeu plenarium, *num.* 113. Et Poſſeſſorium ſummarium, ſeu potiùs ſummariſſimum; idque declaratur, *nu.* 114. Sententia in Judicio ſummariſſimo lata, eſt ſolùm interlocutoria, non diffinitiva, *num.* 115. Secùs dicendum de ſententia lata in Poſſeſſorio ordinario, *num.* 115. & 113. In Judicio ſummariſſimo non admittuntur exceptiones tangentes proprietatem rei, *num.* 116. Nec turbidæ, ſeu requirentes altiorem indaginem; idque variè explicatur, *n.* 118.
R. J. Judicium quomodo ſumatur in lato ſenſu, C. II. R. XII. *num.* 2.

JURAMENTUM.

1. Juramentum etiam metu gravi extortum, eſt validum, licet ſecùs ſit in voto; & quæ diſparitas? *T.* 40. *num.* 58. & 59. Sponte ad jurandum ſe offerens, reddit ſe ſuſpectum, *T.* 22. *n.* 5.
2. Juramenti nomine, quid intelligatur? *T.* 24. *nu.* 2. Appellatur etiam *Jusjurandum*, & *ſacramentum*; & cur? *ibid.* Juramentum quid? *num.* 3. Ejus finis immediatus, eſt confirmatio rei dubiæ, *ibid.* Dividitur variè, *num.* 4. & *ſeqq.* Juramentum aſſertorium, & promiſſorium, quid? *n.* 5. Ad juramentum promiſſorium duplex requiritur veritas, *nu.* 6. Juramentum ſimplex, & ſolemne, *nu.* 8. Juramentum per execrationem, & Juramentum per ſimplicem Dei conteſtationem, *n.* 9. Juramentum extrajudiciale, & Judiciale, quid? *n.* 10.
Juramentum Judiciale, quâ ratione dividatur? *T.* 24. *n.* 11. & *ſeqq.* Prout reſpicit partes litigantes, dividitur in Juramentum calumniæ, malitiæ & Juramentum de veritate dicenda; & quid? *num.* 11. 12. & *ſeqq.* Prout reſpicit deciſionem cauſarum, dividitur in Juramentum deciſorium litis, & in Juramentum in litem; & quid? *num.* 15. & 16. Juramentum in litem eſt triplex, *num.* 17. & *ſeqq.* Nempe Juramentum in litem de veritate, *num.* 17. Juramentum in litem de affectione, *num.* 18. Et Juramentum in litem de intereſſe; & quid, *n.* 19. Juramentum in litem defertur ſolum ratione doli, non ratione culpæ, *num.* 20 Juramentum judiciale aliud eſt teſtium, aliud judicis, Advocatorum, Tutoris &c. *num.* 21.
Juramentum an ſit licitum præſertim ſacerdotibus ac religioſis? *T.* 24. *num.* 22. & *ſeqq.* Juramentum debitè factum eſt licitum, & actus Religionis, *num.* 22. Non tamen eſt de genere eorum, quæ per ſe bona ſunt, & frequentanda, *nu.* 23. Conſuetudo incautè jurandi eſt periculoſa, *ibid.* Ad juramentum ut ſit licitum, tres requiruntur comites, nempe veritas, judicium & juſtitia: idque declaratur, *num.* 24. His concurrentibus licitè juratur, etiam per ſacerdotes & Religioſos, *num.* 25. Sine juſta cauſa jurare etiam verum ad minus eſt peccatum veniale, *n.* 26. Sacerdotes in levi cauſa non ſunt compellendi ad jurandum, *nu.* 27. Poſſunt tamen jurare in caſu neceſſitatis, ſicut & Religioſi, *ibid.* Chriſtus *Matth. cap.* 5. prohibuit jurare per creaturas, *num.* 28. Si tamen juretur per creaturas, ſervandum eſt Juramentum, *ibid.* Explicatur dictum illud Salvatoris *Matth. cap.* 5. *nu.* 29. & *n.* præced. & *ſeq.* Juramentum eſt à malo; & quomodo? *nu.* 30. Jacob. *c.* 5. non prohibetur juramentum ſimpliciter, ſed voluntas jurandi incautè, & ſine cauſa, *n.* 31.
Juramentum quomodo ſit interpretandum? *T.* 24. *nu.* 32. & *ſeqq.* Juramentum eſt ſtricti juris, ſtrictèque interpretandum, *num.* 32. In Foro animæ juramentum interpretatur ſecundum intentionem jurantis, *n.* 33. Et ſi de hac non conſtet, interpretatur ſtrictè pro favore jurantis, *nu.* 33. & 34. Favor juramenti, & reverentia ipſi debita, in quo conſiſtat? *num.* 34. & *num.* 55. Juramentum præſtitum circa materiam juris communis, idque variè exemplificatur, T. 24. *num.* 35. & *ſeqq.* Non obſtante juramento de rebus Eccleſiæ non alienandis, poteſt Epiſcopus novam Eccleſiam ædificare, ſi populus ea indigeat, *num.* 35. Jurans in omni cauſa ſervare ordinem judiciarium, non tenetur hunc ſervare in notoriis, *num.* 36. Qui juratò promiſit judicio ſiſti, poteſt ex cauſa illud deſerere, *nu.* 37. Jurans perpetuam reſidentiam, poteſt in caſibus à jure permiſſis abeſſe, *nu.* 38. Qui juravit parere Juri, vel mandatis Eccleſiæ, poteſt ob injuſtum gravamen licitè appellare, *num.* 39. Et qui juravit, conſilium vel ſecretum alterius nulli revelare, tenetur ſolummodò celare conſilium ipſius honeſtum; non verò malum, & Reipublicæ pernicioſum, *nu.* 40. Juramentum de ſervando ſecreto, v. g. Capituli, Concilii &c. qualiter ſit intelligendum, atque obliget? *nu.* 41. Juramentum generale debet ita intelligi, ſi fieri poteſt, ut non obviet Juri, *nu.* 36. Juramentum promiſſorium in materia levi violatum, continet duntaxat peccatum veniale, *num.* 42. Juramentum Epiſcoporum, Canonicorum, & aliorum ad Dignitates, vel officia promotorum, item Juramentum Capitulorum, Collegiorum, Univerſitatum &c. jurantium ſervare propria ſtatuta, qualiter ſit interpretandum? *n.* 43.
2. Juramentum an ſit interpretandum ſecundùm intentionem jurantis, vel illud recipientis? T. 24 *num.* 44. & *ſeqq.* Juramentum bonâ fide generaliter præſtitum, interpretatur ſecundùm intentionem jurantis, nec extenditur ad incogitata, *num.* 44. Debetque civili modo intelligi, idque exemplificatur, *n.* 45. 46. & 47. Si jurans fuit in dolo, tunc juramentum ejus interpretatur, atque obligat juxta intentionem recipientis, *n.* 48. & 49. Juramentum eſt interpretandum juxta mentem recipientis, quando? T. 18. *n.* 177. & 178.
Juramento promiſſorio, quænam conditiones tacitè ineſſe cenſeantur, T. 24. *num.* 50. & 51. & *ſeqq.* In Juramento aſſertorio nulla conditio ſubintelligitur, *num.* 50. In Juramento promiſſorio, quamvis abſolutè facto, ſubintelliguntur quædam tacitæ conditiones; nempe, *ſi potero*, *num.* 51. & 52. *Salvo jure*, & *authoritate ſuperioris*, *num.* 53. *Si non is ſponté remiſerit, in cujus favorem juratum eſt*, *nu.* 54. & *ſeqq.* *Si res in eodem ſtatu permanſerint*, *num.* 57. Si & altera pars fidem ſervarit, *num.* 58. Juramentum in favorem hominis factum Deus non acceptat, niſi in ordine ad hominem, *numer.* 55. Juramentum dandi certam eleemoſynam pauperibus in genere, an poſſit à paupere aliquo remitti? *num.* 56.
Juramenti promiſſorii obligatio generatim, quæ ſit? T. 24. *num.* 69. & *ſeqq.* Omne juramentum promiſſorium debitè factum, parit obligationem obſervandi illud ex virtute Religionis, *numer.* 69. Et ſi deſit intentio jurandi, peccat quis dupliciter, atque obligatur ad illud obſervandum; & quomodo? *numer.* 70. & 71. Juramentum de re inhoneſta non obligat, *num.* 73. Juramentum non eſt vinculum iniquitatis, *ibid.* Juramentum de re inhoneſta cenſetur illud, quod ſervari non poteſt abſque peccato mortali, vel veniali, *num.* 74. Etiam Juramentum temerarium obſervari non debet, *num.* 75. Juramentum ſoli Deo factum de opere minus perfecto aut prorſus indifferente, non obligat, T. 24. *num.* 76. Nihilominus, ut juramentum homini factum obliget, ſufficit, quòd poſſit ſervari abſque diſpendio ſalutis æternæ, *num.* 77. & *ſeqq.* Idque exemplificatur in debitoribus jurantibus ſolvere uſuras, *num.* 71. Vel jurantibus non moleſtare creditorem ſuper pignore, *numer.* 79. Differentia inter juramentum Deo, & homini factum, *num.* 77. Juramentum

ramentum homini factum, non poteſt eo non conſentiente commutari in opus melius; benè tamen juramentum Deo factum, *n.* 80.

2. Juramenti promiſſorii obligatio an ſit perſonalis, vel potiùs realis, ita ut ad hæredes tranſeat? *T.* 24. *nu.* 102. *& ſeqq.* Juramentum promiſſorium in utilitatem hominis factum, poteſt conſiderari vel ut per ſe ſtat, vel ut ab altero eſt acceptatum, ſicque involvit rationem pacti, *num.* 102. Propria juramenti obligatio, ſeu procedens ex virtute Religionis, eſt omnino perſonalis, *num.* 103. *& ſeqq.* Quid, ſi aliquis pro ſe, & ſuis ſucceſſoribus, juravit quidpiam præſtare? *nu.* 104. Cur à principio ſoleant præſtare perſonale juramentum Rex, Epiſcopus, Canonicus, & hæres Vaſalli, non obſtante juramento Anteceſſorum? *num.* 105. Si juramentum eſt confirmatorium promiſſionis ab altero acceptatæ, tunc obligatio inde orta vi pacti tranſit ad hæredes, *n.* 106. *& n.* 107. *& n.* 103. Paritque actionem in utroque Foro, *num.* 103. *& num.* 106. Juramentum reale Deo factum tenetur hæres defuncti adimplere, *numer.* 108. Secus dicendum de juramento debitoris defuncti, qui promiſit ſolvere uſuras, *num.* 109. Juramentum ex parte ejus cui juratur, non eſt perſonale, ſed tranſit ad hæredes, *num.* 110. Juramentum per vim, aut metum extortum, an obliget? T. 24. *nu.* 121. *& num.* 101. *&* 102. Juramento an confirmentur contractus de Jure invalidi? *nu.* 117. *& ſeqq.* Vide ſuprà ℣. *Contractus per juramentum.* Juramentum in præjudicium tertii, vel boni publici, non confirmat contractum, *n.* 122.

Juramentum ſervandi ſtatuta, utrum extendatur ad ſtatuta in poſterum edenda? *T.* 24. *n.* 63. *& ſeqq.* Juramentum ſervandi ſtatuta edita, non extenditur ad edenda, *num.* 60. Etiamſi quis promittat vi juramenti anteà præſtiti eadem ſervare, *nu.* 61. Juramentum etiam abſolutè præſtitum ſervandi ſtatuta, non extenditur ad futura, niſi exprimatur, *nu.* 62. *&* 63. Vel niſi poſterius Statutum veniat ad declarationem prioris duntaxat, *nu.* 64. Solvuntur contraria, *num.* 65. *& ſeqq.* Diſparitas inter Hypothecam, & Juramentum, *num.* 67. Juramentum ſervandi ſtatuta, Capitulationes, aut conſuetudines alicujus Eccleſiæ, vel Communitatis, an, & qualiter obliget, quando in eis aliqua continentur, quæ ſunt illicita; vel vergunt in præjudicium Eccleſiæ, ſeu dignitatis, ad quam jurans aſſumitur? T. 24. *n.* 81. *& ſeqq.* Hujuſmodi juramentum obligat ſolùm ad ſervanda licita, *nu.* 81. Juramentum contra utilitatem Eccleſiaſticam ab Epiſcopo ante ſuam electionem præſtitum, non tenet, *num.* 82. neque obligat juramentum Regis in præjudicium Regni ſui, *num.* 83. Juramentum ſervandi ſtatuta, Capitulationes &c. ſi contineant quædam illicita, damnoſa, vel Libertati Eccleſiaſticæ obviantia, eſt illicitum, nec ſervandum, *num.* 84. Conſtitutio nova Innocentii XII. de Capitulationibus, quas occurrente vacatione Eccleſiarum, vel Monaſteriorum fieri contingit, *n.* 85. Jurans ſcienter ſervare ſtatuta, Capitulationes, vel pacta illicita, cenſetur largo modo perjurus, *num.* 86. Et quid, ſi quis generaliter juràſſet talia ſervare, ignorans, ea continere quid illicitum? *n.* 87.

2. Juramentum contra leges Civiles, earumque prohibitionem factum, an obliget? *T.* 24. *nu.* 88. *& ſeqq.* Quando Lex Civilis obligat ad culpam, vel fundatur principaliter ſuper bono publico, non tenet Juramentum contra eam factum, *num.* 88. 89. *&* 90. Regula eſt, quòd juramentum vergens in præjudicium tertii non obliget; idque exemplificatur, *num.* 91. *&* 92. Quando lex Civilis principaliter fundatur ſuper favore privati, tunc juramentum in contrarium præſtitum valet, & obligat jurantem, *num.* 93. *& ſeqq.* Idque exemplificatur in alienatione rerum dotalium juramento firmata, *nu.* 94. Et in juramento, ut filia dote contenta patri non ſuccedat ab inteſtato, *numer.* 95. Et in pacto non revocandi Teſtamentum, *num.* 96. Et in juramento mulieris pro altero fidejubentis, *numer.* 97. Solvuntur contraria, *num.* 98. *&* 99. Juramentum, per quod tollitur jus privati ſibi publicâ authoritate conceſſum, valet: ſecùs, ſi tollatur jus commune, *num.* 98.

Juramentum non eſt exigendum, quando dubitatur veroſimiliter de perjurio, *T.* 7. *num.* 52. Juramento Actoris ſpoliati probantur illata damna, & intereſſe, ubi de illata ſpoliato violentia conſtat, *T.* 13. *num.* 122. Requiruntur tamen ad hoc quatuor conditiones; & quæ? *num.* 123. De æquitate Canonica idem præſtat ſermo ſerioſus, ac juramentum de veritate dicenda ſolet imponi Reo juridicè interrogando, *T.* 18. *numer.* 164. Et quid in cauſis criminalibus? *ibid.* Juramentum non tenetur præſtare is, qui intentionem ſuam plenè probavit, *T.* 19. *num.* 69. Haud obſtante contrariâ conſuetudine, etiam immemoriali, *num.* 70. Juramento alicujus non creditur, ſi legitimè probetur contrarium, *T.* 19. *n.* 89.

Juramentum calumniæ, quid? *T.* 7. *n.* 2. Vide ſuprà ℣. *Calumniæ juramentum.* Juramentum malitiæ, quid? *T.* 7. *nu.* 6. Cur non ſit ſuperfluum? *num.* 7. Et quomodo differat à Juramento calumniæ? *n.* 12. Et partim ab iſto differt; & quomodo? *num.* 13. *&* 14. Jurans de veritate dicenda, non tenetur ſpectato rigore Juris reſpondere, niſi quod novit per proprios ſenſus, *nu.* 10. Iſtud de conſuetudine non ſervatur; & cur? *n.* 11.

2. Juramentum teſtium trahitur ad totum actum depoſitionis, *T.* 20. *num.* 421. Juramentum ad quartam productionem teſtium requiſitum, cur non ſuperfluat poſt præſtitum juramentum calumniæ? *T.* 20. *numer.* 449. Juramentum teſtium eſt de veritate dicenda, *num.* 463. De quibus fieri debeat? *num.* 465. *& ſeqq.* Juramentum teſtium in quibus caſibus non exigatur? *num.* 471. *& ſeqq.* Teſtes ſine juramento recepti, licet non probent, ne quidem ſemiplenè, faciunt tamen præſumptionem, *nu.* 479. An id poſſit teſtibus remitti? *n.* 480. *& ſeqq.* Diſparitas inter juramentum teſtium, & juramentum calumniæ, quod expreſsè remitti nequit, *nu.* 481. Ut remittatur juramentum teſtibus, requiritur utriuſque partis conſenſus, *num.* 482. *&* 483. An etiam requiratur authoritas judicis? *nu.* 484. Juramentum teſtibus in certis caſibus remitti nequit; & quibus, *n.* 485. *& ſeqq.*

Juramentum teſtium debet eſſe perſonale, ac præſtari tactis Sacroſanctis Evangeliis, *T.* 20. *num.* 488. *& ſeqq.* De conſuetudine alicubi ſufficit jurare tangendo quaſlibet ſacras ſcripturas, *nu.* 490. Vide infrà ℣. *Teſtis antequam deponat.* An poſſit cogi ad teſtificandum, qui juramento ſe obſtrinxit ad nihil dicendum, ſeu non teſtificandum? *T.* 21. *num.* 43. *& ſeqq.* Præſertim nullâ prævià ſui juramenti abſolutione? *nu.* 45. 48. *&* 49. Juramentum de non teſtificando, eſt contra bonos mores, ſicque non obligat, *n.* 44. 46. *& ſeqq.* Declaratur iſtud in crimine Simoniæ, *n.* 47. Et conſpirationis ſubditorum contra Prælatum ſuum, *numer.* 48. Et in inquiſitione ſuper reformatione Monaſterii, *num.* 49. Atque in Denuntiationibus matrimonialibus, *n.* 50.

Juramentum illius qui Librum rationum compoſuit, quòd contenta in eo ſint vera, præbet adminiculum probationis pro eo, *T.* 22. *num.* 216. *&* 217. In defunctis tantùm importat mors, quantùm juramentum, *n.* 218.

Juramentum litis deciſorium, quid, & quando deferendum? *T.* 24. *n.* 131. Eſt triplex, nempe voluntarium, judiciale, & neceſſarium, *numer.* 132. *& num.* 50. Voluntarium, quid? *num.* 133. Appellatur alio nomine *Juramentum conventionale, ibid.* An ſerviat ad lites in judicio decidendas? *nu.* 134. Et producatur Actio ex eo? *ibid.* Juramentum litis deciſorium judiciale, ſeu juramentum Judiciale ſpecificè ſumptum quid? *num.* 135. Iſto delato tenetur pars jurare, aut illud referre; *ibid.* Dummodo hinc excipiatur actio famoſa, *numer.* 136. *Deferre juramentum, & Referre juramentum*, quid? *num.* 137. Juramentum neceſſarium, quid, & cur ſic dicatur? *num.* 131. Appellatur etiam *Juramentum Suppletorium*; & cur? *ibid.* Differentia inter triplex memoratum Juramentum deciſorium litis, *numer.* 139.

2. Juramenti litis deciſorii effectus, quis ſit? *T.* 24. *num.* 140. *& ſeqq.* Si præſtetur, ei ſtandum eſt, *n.* 140. Saltem quamdiu de falſitate juramenti aliunde non conſtat, *num.* 141. Dupliciter poteſt intelligi juramentum falsò præſtitum; ſcienter videlicet, aut ignoranter, *ibid.* Juramento ſibi delato ſcienter falſum jurans, præter peccatum mortale, tenetur in foro conſcientiæ reſtituere, quidquid inde conſecutus fuit, *num.* 142. Non obſtante ſententiâ Judiciali pro ipſo lata; & cur? *num.* 143. Juramentum ſcienter falsò depoſitum, ſi de hoc conſtat, etiam in Foro externo retractandum eſt, *num.* 144. *&* 145. Ac Judex eidem inhærens peccaret, *ibid.* Juramentum neceſſarium, etiam bonâ fide præſtitum, poteſt retractari, ſi per inſtrumenta de novo reperta probetur falſum: ſecus dicendum de juramento voluntario, & judiciali, *T.* 24. *num.* 146. *& ſeqq.* Et quæ ratio diſparitatis? *num.* 147. *&* 152. An juramentum neceſſarium retractetur propter teſtes de novo repertos, ſicut propter inſtrumenta? *num.* 148. Dantur certi caſus, in quibus juramentum etiam voluntarium ac judiciale, cognitâ rei veritate retractatur, *num.* 153. *& ſeqq.* Juramentum voluntarium, ac judiciale, procedit dumtaxat quoad jurantem, & juramentum deferentem; non quoad extraneos, *num.* 153. Nec procedit in cauſa ultimæ voluntatis, *numer.* 154. Neque in cauſis Matrimonialibus, *num.* 155. Nec etiam, ubi per confeſſionem partis conſtat de injuſtitia ſententiæ, *n.* 156. Alia limitatio refertur, *n.* 157.

Juramentum litis deciſorium ut deferri poſſit, quænam requirantur? *T.* 24. *n.* 158. *& ſeqq.* Ad id requiritur in primis, quòd lis ſit dubia, *num.* 158. Nec eſt deferendum, ubi de veritate negotii aliunde conſtat, *nu.* 159. Nec valet conſuetudo contraria; & cur? *ibid.* Ad juramentum voluntarium, ſeu conventionale requiruntur, ac ſufficiunt ea, quæ ad tranſactionem, *n.* 160. Ad juramentum litis deciſorium judiciale requiritur approbatio Judicis, *nu.* 161. Ad juramentum neceſſarium plura requiruntur; & quæ? *num.* 162. Juramentum litis deciſorium an poſſit deferri etiam per execrationem? *num.* 163. Sic delatum nequit præſtari per Procuratorem, *ibid.*

Juramentum neceſſarium, ſeu ſuppletorium, quando ſit deferendum? *T.* 19. *num.* 70. Juramentum ſuppletorium poteſt admitti poſt concluſionem in cauſa, ſi anteà petitum fuerit, *T.* 19. *num.* 167. Juramentum in ſupplementum nequit deferri teſtibus ſingularibus ſingularitate obſtativâ, ſeu adverſativâ, *T.* 20. *num.* 292. Juramentum ſuppletorium poteſt Judex deferre, quando teſtes ſingulares ſingularitate adminiculativâ probant factum particulare, *nu.* 306. Juramentum ſuppletorium poteſt deferri, ſi plura indicia ſimul conſtituant ſemiplenam probationem, *T.* 23. *num.* 76.

2. Juramentum neceſſarium, ſeu ſuppletorium, an & quando deferii, ac peti poſſit? *T.* 24. *nu.* 164. *& ſeqq.* Poteſt iſtud Judex deferre non tantùm ad petitionem partis, ſed etiam ex officio, *num.* 165. 166. *&* 167. Poteſt pars litigans petere delationem juramenti neceſſarii, dummodò petitio illa concipiatur imperſonaliter, *nu.* 168. Et fiat ante concluſionem in cauſa, *n.* 169. Judex tamen poteſt iſtud deferre uſque ad prolationem ſententiæ; & qualiter? *n.* 169. *&* 170. Ad delationem juramenti neceſſarii requiritur, quòd deficiant aliæ legitimæ probationes, *T.* 24. *n.* 171. *&* 172. Simulque, ut negotium ſaltem ſemiplenè ſit probatum, *nu.* 171. *&* 173. Ob ſolam præſumptionem levem non poteſt illud Actori deferri: ſecùs, quando ipſa facit ſemiplenam probationem, *nu.* 174. *ac ſeqq.* Probatio per unum teſtem omni exceptione majorem, poteſt ſuppleri præſtatione juramenti neceſſarii: ſecùs, quando is non eſt major omni exceptione, *num.* 177. Juramentum neceſſarium non defertur, quando contra ſemiplenam probationem urget probatio contraria, per quam debilitatur: ſecus ſi non debilitetur, *n.* 178. *&* 179. Hinc defertur illud ex depoſitione teſtis reddentis rationem dicti ſui, etiam ſi habeat contra ſe alium teſtem non reddentem rationem, *nu.* 179. Juramentum neceſſarium ut cuipiam deferatur, requiritur etiam legalitas perſonæ, *T.* 24. *numer.* 180. *& ſeqq.* Unde id non defertur Infami, Uſurario, Perjuro &c. *nu.* 181. Benè tamen mulieri, *nu.* 182. Et conſanguineis amicis &c. *num.* 183. Ulteriùs, ut juramentum ſuppletorium cuipiam deferatur, neceſſe eſt, ut ſciat veritatem rei per ſenſum corporeum, *T.* 24. *nu.* 184. *& ſeq.* Hinc illud non defertur Hæredi ſuper facto Defuncti, *num.* 1[illegible]. Niſi veriſimiliter præſumatur ſcire factum Defuncti per proprium ſenſum, *ibid.* Ad delationem juramenti neceſſarii etiam requiritur parvitas materiæ: unde iſtud non eſt deferendum in cauſis arduis, magnique præjudicii, *num.* 186. *&* 187. Niſi fuerit plùs quam ſemiplenè probatum, *nu.* 188. Et quid in cauſis criminalibus? *num.* 189. Poteſt illud etiam deferri in cauſis arduis, quando ſolùm agitur ad declarandam obſcuritatem fundamenti &c. *n.* 190.

Juramentum neceſſarium, cuinam parti ſit deferendum? *T.* 24. *num.* 191. Cæteris paribus iſtud Reo potiùs eſt deferendum, *num.* 191. 192. *& ſeqq.* Juramentum tunc defertur Reo non ad complendam ſuam probationem, ſed ad purgandum præſumptionem contra ipſum, *num.* 194. Si Actor ſemiplenè probavit, Reus autem nihil præſtitit, ſintque ambo æquè legales, tunc juramentum eſt Actori deferendum, *num.* 195. Delationi Juramenti neceſſarii quando ſit locus? *num.* 196. Si non omnia ſint paria ex parte Actoris & Rei, Judicis arbitrio relinquitur, cuinam parti juramentum deferre debeat, *num.* 197. In præeligendo, cui parti Judex deferat juramentum, quatuor ſunt conſideranda, *num.* 198. *& ſeqq.* Videlicet conditio perſonarum, *num.* 199. Natura cauſarum, *num.* 200. Quantitas rerum, *num.* 201. Et qualitas factorum; & quomodo? *n.* 202. Ut Juramentum in ſupplementum poſſit Actori deferri, decem copulativè requiruntur; & quæ? *n.* 203.

2. Juramentum litis deciſorium in quibus cauſis poſſit deferri? *T.* 24. *num.* 204. *& ſeqq.* Juramentum voluntarium, atque judiciale, poteſt deferri, quâcunque actione quis conveniatur, *numer.* 204. Ac præſtitum proficit juranti, dummodo ab adverſario ſibi fuerit delegatum, *num.* 204. *&* 205. Sponte

ad Jurandum ſe offerens, reddit ſe ſuſpectum, *n.* 205. Juramento præſtito ſtandum eſt quoad litigantes, non quoad extraneos, *n.* 206. Jusjurandum alterius alteri neque prodeſt, neque obeſt, *ibid.*

Juramentum neceſſarium ſeu in ſupplementum probationis poteſt regulariter deferri in omnibus cauſis, *T.* 24. *num.* 207. & *ſeqq.* Adeo ut parte petente, & judice nolente illud deferre, poſſit appellari, *num.* 208. & 209. Dantur tamen plures caſus, in quibus nequit deferri juramentum neceſſarium, *num.* 210. & *ſeqq.* Sic non poteſt deferri, ubi lex vel ſtatutum requirit probationem evidentiſſimam, aut legitimam, *num.* 211. Et nequit Actori deferri in cauſis criminalibus criminaliter intentatis, *num.* 212. Secùs, ubi de crimine agitur civiliter, *num.* 213. Vel quando pro eo debet imponi ſolùm pœna pecuniaria, *num.* 214. Poteſt in cauſis criminalibus aliquando deferri Reo Juramentum in ſupplementum, *num.* 218. & *ſeqq.* Nec defertur illud in cauſa Feudali, aut Fiſcali, *numer.* 218. Neque in cauſis ſpiritualibus, v. g. Matrimoniali Monachatûs, Beneficiali, *nu.* 219. An Juramentum ſuppletorium poſſit deferri in cauſis ſponſalium? *nu.* 220.

Juramentum litis deciſorium ſi deferatur, an aliquando poſſit recuſari? *T.* 24. *num.* 221. & *ſeqq.* Juramentum voluntarium liberè poteſt recuſari, adeò ut non ſit opus illud referre, *num.* 221. Niſi fortè inter partes jam fuerit conventum, quòd una earum juret, *nu.* 222. Juramentum Judiciale poteſt liberè recuſari, donec à Judice fuerit approbatum, *num.* 223. & 224. Sed ubi Judex illud approbavit, tenetur pars aut jurare, aut referre, aut ſolvere, *nu.* 223. & 225. Conventus actione famosâ non poteſt Juramentum referre, *num.* 226. A ſententia lata virtute Juramenti judicialis non præſtiti, an poſſit appellari? *n.* 227.

Juramentum neceſſarium non poteſt recuſari ſine juſta cauſa &c. *T.* 24. *num.* 228. & *ſeqq.* Juſtæ cauſæ recuſandi juramentum neceſſarium, vel juramentum judiciale à Judice approbatum, ſunt plures, *num.* 229. & *ſeqq.* Poteſt enim illud recuſari ratione probationis factæ, vel non factæ, *num.* 230. Ratione ignorantiæ, *num.* 231. Ratione cauſæ, ſeu ob naturam actionis, *num.* 232. Ex perſona deferentis, *nu.* 233. Et ex perſona ejus, cui defertur, *n.* 234. Practica ferendi ſententiam ex Juramento, quæ? *num.* 235. & 236. Utrum à ſententia vigore juramenti litis deciſorii lata poſſit appellari, diſtinguendi ſunt plures caſus, & qui? *num.* 237. 238. & *ſeqq.* Sententia lata prætextu juramenti neceſſarii falſi tamen poſteà reperti, non tranſit in rem judicatam, *T.* 27. *n.* 132.

4. Juramentum cui deferendum, quando ſponſalia ſunt dubia? *T.* 1. *n.* 49.

5. Juramentum calumniæ in proceſſu criminali quomodo præſtetur à Laico, vel ſacerdote accuſatore? *T.* 1. *n.* 350.

R. I. Juramentum contra bonos mores præſtitum non obligat, C. I. R. V. *n.* 7. C. II. R. XXI. *n.* 2. R. LVIII. per tot. R. LXIX. *nu.* 3. -- quod verò non eſt contra bonos mores omne obligat, C. II. R. LVIII. *n.* 6.

Juramentum non eſt vinculum iniquitatis, C. II. R. LVIII. *nu.* 2. -- non obligat in promiſſo, ſi alter fidem ſeu conditionem non ſervet, C. II. R. LXXV. *n.* 6.

Juramentum ſuppletorium quando admittatur remiſſivè, C. II. R. XI. *n.* 7.

JURISDICTIO.

1. Juriſdictio quid? *T.* 29. *num.* 2. & 3. Dicitur poteſtas publica, *num.* 4. Et poteſtas juriſdictionis, *num.* 5. Juriſdictio generatim qualiter dividatur? *num.* 7. & *ſeqq.* Juriſdictio Eccleſiaſtica, & juriſdictio Civilis, ſeu politica, quæ? *num.* 7. Juriſdictio contentioſa, & voluntaria, quid & in quo differant? *n.* 8. & 9. & T. 10. *num.* 7. Juriſdictio ordinaria, & delegata quæ? *cit. T.* 29. *num.* 11. & 12. Juriſdictio mandata, an differat à delegata? *n.* 13. & *ſeqq.* Et in quo propriè loquendo? *num.* 14. & 15. Sed largiùs loquendo quandoque confunduntur, *num.* 17. Juriſdictio mandata propriè accepta coincidit cum delegata ad univerſitatem cauſarum, *nu.* 16. Juriſdictio ſimplex, ac Imperium mixtum & merum, quid? *num.* 18. & *ſeqq.* Vide ſuprà ℣. *Imperium.* Juriſdictio baſſa, ſeu inferior, & Juriſdictio alta, ſeu criminalis, quæ? *num.* 20. & 21. Alia juriſdictionis ſimplicis, & Imperii definitio, *num.* 23. Juriſdictionis Epiſcopalis poteſtas, in quo conſiſtat? *T.* 31. *num.* 66. An hæc competat Epiſcopis immediatè à Deo? *num.* 68. & *ſeqq.* Vide ſuprà ℣. *Epiſcopi poteſtas.*

Juriſdictio tribuitur vi conſuetudinis legitimè præſcriptæ, *T.* 2. *numer.* 471. Juriſdictio Vicarii Generalis, an ſit ordinaria, vel delegata, non eſt tantùm quæſtio de nomine, & cur? *T.* 28. *num.* 90. Concluditur, quòd Is habeat juriſdictionem ordinariam, *nu.* 91. & *ſeqq.* Juriſdictio, quæ penes Epiſcopum eſt primariò, & principaliter, in Vicario Generali ipſius exiſtit ſecundariò, & acceſſoriè, *num.* 98. Non ſemper, qui vices gerit alterius, delegatâ juriſdictione uti cenſetur, *num.* 99. Juriſdictio principaliter reſidet penes Capitulum Sede vacante, exercitium tamen ejus exiſtit penes Vicarium Capitularem, *num.* 111. Juriſdictio ordinaria non extenditur morte concedentis: benè tamen delegata, re integrâ, *T.* 29. *num.* 50. & 51. Juriſdictio ordinaria eſt favorabilis: delegata verò eſt odioſa, & ſtrictè interpretanda, *num.* 52. Juriſdictio ordinaria eſt cuipiam naturalis; delegata verò accidentalis, & ſuperinducta, *num.* 53. Juriſdictio licèt ſit indiviſibilis in ſe, eſt tamen diviſibilis quoad exercitium, *cit.* T. 29. *num.* 113. Juriſdictio per metum gravem extorta, an ſit valida? T. 40. *num.* 63. & 64. & 73.

2. Juriſdictionis prorogatio, quid, & quot modis fiat? T. 2. *nu.* 122. & *ſeqq.* Vide infrà ℣. *Prorogatio.* Juriſdictio gravi metu extorta ipſo jure eſt nulla, *n.* 137. Juriſdictionis præventio, quid ſit & qualiter inducatur? *T.* 2. *nu.* 165. & *ſeqq.* Vide infrà ℣. *Præventio juriſdictionis.* Perpetuatio juriſdictionis reſpectu Delegati, inducitur per citationem, T. 3. *num.* 105. Etiamſi nondum ante obitum Delegantis citatio pervenerit ad notitiam citati, *num.* 106.

Juriſdictionis contentioſæ actus regulariter ſunt invalidi diebus feriatis, T. 9. *num.* 26. Secus dicendum de actibus juriſdictionis perpetuationem, & inter inducendam litis pendentiam diſparitas, quæ? T. 16. *num.* 8. Confeſſio per viam contentioſæ juriſdictionis, & voluntariæ juriſdictionis, quæ? T. 18. *nu.* 81. Juriſdictio poteſt probari per teſtes ſingulares ſingularitate adminiculativâ, T. 20. *n.* 299. & 303. Juriſdictiones non debent confundi, ſed cuilibet ſua juriſdictio conſervari, T. 28. *n.* 86.

3. Juriſdictio Capituli Sede vacante. Vide *Capituli Juriſdictio.*

Juriſdictio contentioſa, neceſſaria, & voluntaria quæ? T. 9. *num.* 23. & *ſeqq.*

Juriſdictionis voluntariæ actus coram quovis valet, T. 26. *n.* 25.

JURISTÆ. JUS.

2. Juriſtarum cauta reſponſio: *Nego narrata, ut narrantur*, T. 11. *n.* 22.

1. Juris vocabulum, unde derivetur? *P. num.* 2. & *ſeqq.* Variæ juris acceptiones referuntur, *ibid. num.* 5. & 6. Jus an differat à Lege? *num.* 7. Dividitur in æternum, naturale & poſitivum, *nu.* 8. Jus poſitivum, quod? *num.* 17. Et in quibus differat à Jure naturali? *num.* 19. *Jure naturali omnia ſunt communia*, quomodo intelligendum? *num.* 20. & *ſeqq.* Bella, & ſervitutes ſunt juri naturali contrariæ, quomodo? *num.* 22. Jus poſitivum dividitur in divinum, & humanum, *P. n.* 23. Divinum ſubdividitur in Legem veterem, & novam, *num.* 24. Non omnia præcepta quæ condiderunt Apoſtoli, ſunt juris Divini, *nu.* 26. & 27. Jus poſitivum humanum ſubdividitur in jus Gentium, Civile & Eccleſiaſticum, *n.* 28. Jus Gentium, quid? *num.* 30. Eſt duplex, *num.* 31. & *ſeqq.* Non conſtituit diſtinctam ſpeciem inter jus naturale, & poſitivum humanum, *nu.* 34. & *ſeqq.* Jus Gentium propriè dictum, qua ratione differat à Civili? *num.* 35. Quæ contra jus fiunt, debent utique pro infectis haberi: declaratur; *T.* 2. *n.* 246. & *ſeqq.*

1. Jus Canonicum, quid? *P. nu.* 36. & *ſeqq.* Dicitur etiam Eccleſiaſticum, *num.* 38. Et Divinum; cur? *nu.* 39. & 40. Finis juris canonici, qualis? *nu.* 41. Ejus magna excellentia ſuper jus Civile, *num.* 42. & 191. Non tamen eſt excellentius ſacroſanctâ Theologiâ, *nu.* 43. Jus canonicum quomodo dividatur? *nu.* 47. Et ex quibus conſtituatur? *num.* 50. Jus Canonicum, à quo, vel quibus ſuam originem deſumpſerit? *nu.* 51. & *ſeqq.* Corporis Juris Canonici partes univerſim ſunt ſex, quæ? *num.* 58. Et quomodo ſubdividantur? *num.* 59. & *ſeqq.* Liber ſeptimus Decretalium, qualis? *num.* 61. & 62. Jus Canonicum comprehendit ſub ſe Decretum Gratiani; & cur? *num.* 71. & *ſeqq.* Juris Canonici convenientiæ, & differentiæ à jure Civili quoad omnia quatuor cauſarum genera, *cit. P. num.* 180. & *ſeqq.* Speciales ejus differentiæ à jure Civili ſunt plures, *nu.* 192. Harum referuntur quinquaginta, *nu.* 193. & *ſeqq.* Juris Canonici finis primarius, ac ultimatus, qualis? *nu.* 183. & *ſeqq.* Jus Canonicum comprehenditur ſub Theologia, *P. n.* 231. Juris Canonici duplex fundamentum, *T.* 1. *n.* 1. Diviſio materiarum juris Canonici in quinque Libros Decretalium, *num.* 2.

Jus Civile, quid? *P. num.* 154. Abſolutè prolatum intelligitur de Romano, *nu.* 155. Jus Civile commune, & particulare ſeu municipale, quid? *num.* 156. Dividitur in ſcriptum, & non ſcriptum, *num.* 157. Jus non ſcriptum, ſeu conſuetudinarium, *nu.* 158. & Jus ſcriptum, quid? *num.* 159. An ſcriptura ſit de ejus eſſentia? *ibid.* Jus Civile dividitur in publicum, & privatum, *numer.* 160. Et quid? *num.* 161. & *ſeqq.* Jus publicum aliud antiquum, aliud hodiernum, *n.* 162. Jus privatum, quomodo differat à Privilegio? *nu.* 163. Quomodo omne jus dicatur publicum? *nu.* 164. Jus Civile quibus partibus conſtet? *num.* 165. & *ſeqq.* Quo ordine, & tempore, ſinguli Libri juris Civilis evulgati fuerint? *num.* 166. & *ſeqq.* Alia diviſio partium juris Civilis in Leges, Plebiſcita, Senatus-conſulta &c. *n.* 171. & *ſeqq.* In quo ſtatu Populi Romani iſta fuerint edita? *num.* 172. Jus honorarium, quod? *cit. P. num.* 178. Jus Civile qualem finem reſpiciat? *nu.* 183. & *ſeqq.* Ad audiendum Jus Civile Religioſis eſt prohibitum, ne è Clauſtris exeant; & ſub quibus pœnis? *P. num.* 228. Et in quo ſenſu? *nu.* 23. & *ſeqq.*

Jus Civile in quibus generatim conveniat, & differat à Canonico? *P. num.* 180. Juris utriuſque convenientia, & differentia, deſumitur ex omnibus quatuor cauſarum generibus, *ibid.* Nempe, quoad cauſam finalem, *num.* 181. & *ſeqq.* Et quoad cauſam efficientem, *n.* 186. & 187. Et quoad cauſam materialem, *n.* 188. & *ſeqq.* Et quoad cauſam formalem, *num.* 191. In quibus caſibus in ſpecie Jus Civile differat à Canonico, *num.* 192. Referuntur quinquaginta differentiæ ſpeciales inter utrumque jus, *P. n.* 193. & *ſeqq.* Jus utrumque orditur à SS. Trinitate, & Fide Catholica, *T.* 1. *num.* 3. Juris præcepta ſunt tria, *T.* 2. *nu.* 26. Cur hæc dicantur juris præcepta? *n.* 27. Parum eſt jura condere, niſi ſint qui ea tueantur, *T.* 5. *n.* 1.

1. Jura juribus, quantùm fieri poteſt, ſunt concordanda, *P. num.* 201. Jurium correctio eſt odioſa, *num.* 202. Apparens jurium contrarietas eſt conciliánda, *nu.* 203. & *ſeqq.* Ubi eſt manifeſta jurium contrarietas, ſtandum eſt poſteriori deciſioni, *num.* 211. & *ſeqq.* Quid ſit obſervandum circa manifeſtas contrarietates juris Canonici, & Civilis? *num.* 217. & *ſeqq.* Ubi verſatur periculum animarum, jus Canonicum in omni Foro, ac etiam in Terris Imperii, eſt obſervandum, *n.* 219. Idem dicendum de juramentis, Contractu matrimoniali, & hujuſmodi, *n.* 220. & *ſeqq.*

Jurium correctio non eſt inducenda per tacitos, & ſubauditos intellectus, T. 2. *nu.* 500. & *ſeqq.* Nec à ſenſu contrario, *num.* 502. Nec ex ratione ſimilitudinis, *nu.* 503. Nec etiam à majoritate rationis, *nu.* 505. Num ſaltem ex identitate rationis fiat extenſio in correctoriis jurium? *nu.* 506. & 507. Regula illa, quòd in correctoriis jurium non fiat extenſio ultra expreſſa, fallit in certis caſibus, *num.* 508. Et qui ſint caſus illi? *num.* 509. uſque ad *nu.* 518. Omnis receſſus à jure communi, eſt odioſus, *T.* 3. *n.* 133.

Juris utriuſque confœderatio inter ſe, qualis? *P. nu.* 224. & *ſeqq.* Caſus in jure Civili dubius, ſed in canonico clarè deciſus, procedit quoque in Foro Civili, & è contra, *nu.* 225. & *ſeqq.* *Juri ſuo quilibet renuntiare poteſt*, quomodo intelligendum? *T.* 9. *n.* 15. Poteſt quis renuntiare juri ſuo, ſeu favori privato, non obſtante confirmatione Principis, *T.* 2. *n.* 545. Qui juri ſuo ſemel renuntiat, non poteſt poſtea ad illud redire, *T.* 9. *n.* 39.

2. Juriſpatronatûs cauſa non niſi Eccleſiaſtico judicio diffiniri valet, *T.* 1. *num.* 73. Cur Laicus poſſidere poſſit juspatronatûs, non tamen de eo cognoſcere? *num.* 75. Acceſſoriè poteſt de eo cognoſcere Laicus, *num.* 76. Juspatronatûs probat inſcriptio in antiquis, *T.* 22. *n.* 226.

Juris ignorantia, ſive error, an impediat bonam fidem, atque præſcriptionem? *T.* 26. *numer.* 67. & *ſeqq.* Ignorantia juris clari, etiam inculpata, impedit præſcriptionem; & cur? *num.* 68. 69. & 70. Limitatur iſtud in certis caſibus, *num.* 71. & *ſeq.* Juris ignorantia non prodeſt acquirere volentibus: ſuum verò petentibus non nocet, *num.* 74. Juris dubii error non impedit bonæ fidei poſſeſſorem, quò minus præſcribere poſſit, *num.* 77. Sicut nec ignorantia facti, *n.* 78.

Jus Divinum quandoque accipitur pro jure Canonico, *T.* 2. *num.* 212. Juris Civilis, & juris Prætorii nomine, quid intelligatur? *T.* 14. *num.* 21. Jura vigilantibus ſubveniunt, non negligentibus, *T.* 22. *num.* 323. & *T.* 24. *num.* 165. & *T.* 26. *n.* 19. Juri publico nequit derogari pactis privatorum, *T.* 2. *num.* 243. & *ſeqq.* Solvitur inſtantia ex S. C. Velleiano, ac hujuſmodi, *nu.* 245. & *ſeqq.* Jus publicum tripliciter diſtinguitur, *n.* 247. *Quæ contra jus fiunt, debent utique pro infectis haberi*, quomodo intelligendum? *T.* 24. *nu.* 121. & 130. Jura incorporalia inhærent oſſibus Dominorum, *T.* 2. *num.* 51. Jurium incorporalium poſſeſſio, ſeu quaſi poſſeſſio, quâ ratione acquiratur, atque ab uno in alium transferatur? *T.* 12. *num.* 143. & *ſeq.* &

num. 151. & *ſeqq.* Vide infrà ℣. *Poſſeſſio, ſeu quaſi poſſeſſio.*
2. Jus revocandi domum, quid? *T.* 2. *n.* 108. Differt plurimùm à jure declinandi Forum, *n.* 109.
Jus revocandi domum ut cuipiam competat, plura requiruntur; & quæ? *num.* 110. & *ſeqq.* An, qui domum revocat, teneatur de judicio ſiſti & reverti? *nu.* 115. Jus revocandi domum in Curia Romana, communiter non obſervatur, *n.* 116.
3. Jus accreſcendi quid? T. 26. *n.* 555. Quibus competat, *n.* 556.
Jus Aſyli quid? & quo Jure habeatur? T. 49. *nu.* 20. & *ſeqq.* Definitur, *num.* 20. Eſt conſtitutum Jure Civili, & Canonico, *num.* 21. Non item naturali, *nu.* 22. Nec Divino poſitivo, *nu.* 23. & *ſeqq.* Contrarium eſt probabile, *nu.* 25. Contra jus Aſyli valet conſuetudo, *nu.* 26. Dummodo id non nimium lædat, *n.* 27.
Jus Aſyli quibus locis competat? T. 49. *num.* 28. & *ſeqq.* Eo gaudent omnes Eccleſiæ authoritate Epiſcopi erectæ, etiam non conſecratæ: etſi interdictæ ſint & pollutæ, *nu.* 28. Item omnia eiſdem adhærentia loca & ædificia, uti Turris, Campanile, Porticus, atrium &c. *nu.* 29. Adhærens muro Eccleſiæ, vel tenens januam ejus vel vectes, gaudet Aſylo, *n.* 30. Exiſtens intra 40. Paſſus ab Eccleſia Majori, vel 30. ab Eccleſia Minori gaudet Aſylo, *nu.* 31. & *ſeq.* Quomodo computentur paſſus dicti? ſi Cœmeterium Eccleſiæ contiguum eſt, *num.* 33. Domus quoque Clericalis interjacens, non item Laicalis gaudet Aſylo, *nu.* 34. Intra præfatos paſſus gaudet quis Aſylo, ſive ab extra illud fugiat, ſive ab Eccleſia progrediatur, *numer.* 35. & *ſeqq.* Cœmeterium gaudet Aſylo, *num.* 39. Etſi ſit ſeparatum ab Eccleſia, *n.* 40. Dummodo authoritate Epiſcopi ſit erectum, *nu.* 41. Aſylo gaudent Oratoria, *num.* 42. Etiam in domibus privatorum, ſi authoritate Epiſcopi fuere erecta, *num.* 43. & *ſeq.* Monaſteria & omnia loca intra ejus ſepta Aſylo gaudent, *nu.* 45. Non item loca extra ſepta, *n.* 46. Omnia loca Religioſa, ut Hoſpitalia, Noſocomia &c. gaudent Aſylo, *nu.* 47. Fugientes ad SS. Euchariſtiæ Sacramentum, dum portatur ad infirmum, gaudent Aſylo, *n.* 48. Etſi tantùm ſe aſſocient comitantibus, *nu.* 49. Limitatur in reo, ad quem in Carcerem portatur SS. Euchariſtia, *nu.* 50. Domus Epiſcopi gaudet Aſylo, *n.* 51. Etſi non exiſtat intra 40. Paſſus Eccleſiæ, *num.* 52. Quid de domibus Cardinalium, *n.* 53.
Jure Aſyli quænam perſonæ gaudeant? T. 49. *n.* 54. & *ſeqq.* Gaudent illo Laici Catholici omnes, *num.* 54. Etiam excommunicati & interdicti, *nu.* 55. & *ſeqq.* Non item clerici ſecundum aliquos, *num.* 57. & *ſeqq.* Contrarium de Clericis ſæcularibus probabilius eſt, *num.* 62. & *ſeqq.* Religioſi non gaudent Aſylo contra ſuos ſuperiores, *nu.* 72. & *ſeqq.* Judæi ac infideles gaudent Aſylo, *num.* 77. & *ſeqq.* Item Hæretici, ſi non ob Hæreſim fugiunt ad locum ſacrum, *nu.* 80. & *ſeqq.* Item fugientes è Carceribus, vel manibus ſatellitum ad loca ſacra, *nu.* 154. Atque ducti per loca ſacra ad ſupplicium, *num.* 155.
3. Jus Aſyli eſt Privilegium locale, T. 49. *num.* 63. Liberat à pœna: & qua? *n.* 69.
Jure Aſyli, quæ crimina gaudeant, quæ non? T. 49. *num.* 82. & *ſeqq.* Refertur Bulla Gregorii XIV. ad propoſitum, *num.* 82. Quæ obligat omnes & ubique in toto mundo, *num.* 83. & *ſeqq.* Etiam ubi non eſt promulgata, *n.* 86. & *ſeqq.* Omnia crimina ſpecialiter non excepta gaudent Aſylo, *nu.* 88. Et *nu.* 152. Etiam fugientium è Carceribus vel manibus ſatellitum, *num.* 154. Quid de delinquentibus ductis per loca ſacra ad ſupplicium? *numer.* 155. Crimina excepta Aſylo privantia recenſentur, *nu.* 89. & *ſeqq.* Refertur etiam noviſſima conſtitutio Benedicti XIII.
Juris Aſyli effectus & favores, T. 49. *n.* 156. & *ſeq.* Rei debent recipi in loco ſacro, *num.* 156. Ac de bonis loci ſacri ſuſtentari, *num.* 157. Niſi propria habeant, vel facilè habere poſſint, *num.* 158. An & quomodo ſuaderi iis poſſit, ut diſcedant, *ibid.* Nemo poteſt impedire, quò minùs reus fruatur neceſſariis naturæ, *nu.* 159. Non poteſt vi extrahi è loco ſacro, *num.* 160. Benè tamen ſpontè egredi, & extra capi, *nu.* 161. Ad ſpontè exeundum falſa promiſſione inductus gaudet immunitate, *num.* 162. Secùs ſi ſolis Blanditiis abſque promiſſione inducatur, *nu.* 163. Dolo, fraude & mendaciis ad ſpontè exeundum inductus, non gaudet Aſylo, *num.* 164. Niſi Judex ipſe per ſe, vel per alium fraudem committat, *num.* 165. Reus in loco ſacro exiſtens, non poteſt condemnari ad mortem, vel corporis pœnam, *num.* 166. Benè tamen ſi exeat, *num.* 167. Pœnâ pecuniaria aut alia competenti poteſt, & debet etiam in ipſo loco ſacro puniri Reus, *n.* 168. Et à quo Judice? *nu.* 169. Non poteſt ſpoliari bonis ſuis, ſecum in locum Aſyli allatis, *num.* 170. Neque poteſt in loco Aſyli carcerari, aut Vinculis conſtringi, *n.* 171.
Jus Aſyli violantes quas pœnas incurrant? T. 49. *nu.* 211. Inter illas eſt Excommunicatio, *nu.* 214. Latæ ſententiæ, *num.* 215. Pœnas incurrunt, quicunque ſine licentia Epiſcopi reum etiam criminis excepti capere, incarcerare, aut extrahere auſi fuerint, *num.* 216. Imò qui hoc tantùm tentaverint, *num.* 217. Nec excuſantur, quòd reus conſentiat, *num.* 218. Etiam mandantes violationem ſubjacent pœnis, *n.* 219. Quid ſi violatores appellent, *n.* 220. Quis poſſit abſolvere à pœnis violatorum Immunitatis, *n.* 221. & *ſeqq.*
Jus Civile eſt ſervandum etiam in foro Canonico, ubi expreſsè à Canone non eſt correctum, *T.* 26. *nu.* 133. Illud audire, an & quomodo prohibitum ſit Clericis? T. 50. *n.* 8. & *ſeqq.*
3. Jus deliberandi in materia teſtamenti quid? & quare concedatur? T. 26. *num.* 507. Etiam hodie conceditur petenti, *n.* 508.
Jus Patronatus quid & quot modis acquiratur? T. 38. *nu.* 2. & *ſeqq.* Juris Patronatus nomen variè accipitur, *n.* 2. Definitur ad propoſitum, *nu.* 3. Acquiritur dotatione, ædificatione, & fundatione, *n.* 4. & *ſeqq.* Fundare Eccleſiam quis dicatur? *n.* 6. Ædificare quis? *n.* 7. Reædificans quando acquirat Jus Patronatus? *nu.* 8. Dotatione quomodo acquiratur? *numer.* 9. Si plures concurrunt ad fundandam, vel ædificandam &c. omnes fiunt Patroni, *n.* 10. Acquiritur etiam Privilegio, *nu.* 12. Atque præſcriptione, *num.* 13. & *ſeqq.* Jus Patronatus quomodo probetur? *n.* 11. & *n.* 14.
Jus Patronatus jam ſemel acquiſitum quibus modis in alios tranſeat, vel transferri poſſit? T. 38. *nu.* 17. & *ſeqq.* Transfertur hæreditate, & quomodo? *nu.* 18. Unius Patroni hæredes ſuccedunt æqualiter? *nu.* 19. Plurium hæredes verò in ſtirpes, *num.* 20. Compatroni poſſunt inter ſe convenire de præſentatione alternis vicibus, *numer.* 23. Jus Patronatus tranſit cum re, cui eſt annexum, *num.* 21. & *ſeq.* Jus Patronatus Gentilitium etiam tranſit ad hæredes, *nu.* 24. & *ſeqq.* Jus Patronatus transfertur etiam donatione & quomodo? *nu.* 26. Item permutatione: & quomodo? *nu.* 27. & *ſeq.* Ac Venditione, non quidem per ſe, ſed per accidens cum re, cui eſt annexum, *nu.* 29. & *ſeqq.* Jus Patronatus non tantùm cum univerſitate bonorum, ſed etiam cum re particulari tranſit, *nu.* 31. Tranſit etiam cum Feudo & Emphyteuſi, *nu.* 32. Non item cum pignore, & hypotheca, *nu.* 33. Benè tamen cum dote, *n.* 34. & *ſeqq.*
Juris Patronatus capaces ſunt Clerici, & Laici, *T.* 38. *num.* 36. Maſculi & fœminæ, *num.* 37. Etiam Impuberes: quando loco ipſorum præſentant Tutores, *num.* 38. & *ſeqq.* Infideles non ſunt capaces Juris Patronatus, *nu.* 43. Nec Hæretici de Jure communi: Quid in Germania? *n.* 44.
Jus Patronatus dividitur in activum & paſſivum, *T.* 38. *nu.* 45. Reale & Perſonale, *nu.* 46. Hæreditarium, *n.* 47. Et Gentilitium ſeu familiare, *nu.* 48. Item in Eccleſiaſticum, *n.* 49. Laicale, *nu.* 51. Et mixtum, *n.* 52. Quid Juris de hoc? *ibid.* & *n. ſeq.* Jus Eccleſiaſticum prius Laicale, donatum Eccleſiæ evadit Eccleſiaſticum, *n.* 50.
Jus Patronatus Eccleſiaſticum & Laicale differunt: illud habet ſex, hoc verò quatuor menſes ad præſentandum, *num.* 54. Quando incipiat currere hoc tempus? *nu.* 55. Patronus Eccleſiaſticus non poteſt variare, benè tamen Laicus, *num.* 57. Quomodo & quoties? *ibid.* & *num. ſeqq.* Eccleſiaſticus præſentando indignum, perdit jus, non item Laicus, *num.* 60. Beneficium Patronatus Eccleſiaſtici poteſt conferre & reſervare Legatus à latere; non item Patronatus Laicale, *num.* 61. Per generalem reſervationem aut unionem Beneficii à Papa factam derogatur Beneficio Juris Patronatus Eccleſiaſtici; non item Laicalis, *num.* 63. Limitatur, *num.* 64. Parochiæ Juris Patronatus Clericalis debent neceſſariò per concurſum conferri: non item Patronatus Laicalis, *num.* 65.
Jus Patronatus ob quas cauſas amittatur, & extinguatur, *T.* 38. *n.* 125.
Jus Prælationis in ſolvendis debitis. Vide *Solutionis Ordo.*
Jus Retractatus. Vide *Retractatus.*
4. Juri ſuo renuntiare quivis poteſt, *T.* 19. *n.* 71.
R. J. Jura ex iis quæ ordinariè, vel frequenter fiunt, conduntur, C. I. R. VI. *n.* 4.
Jura Juribus ſunt concordanda, C. II. R. I. *n.* 19.
Jura promptiora ſunt ad abſolvendum, quàm condemnandum. C. I. R. II. *n.* 14. C. II. R. XI. *n.* 1. & 8. R. XXX. *n.* 4. & 6.
Jura in quo ſenſu dicantur obſcura, C. II. R. XI. *num.* 4. & 5.
Jura & natura nihil faciunt fruſtra, C. II. R. XXXI. *num.* 4.
— Contra jura qui mercatur bonam fidem non præſumitur habere, C. II. R. LXXXII. *n.* 3.
— Contra jura mercari quid ſit? *ibid. n.* 2.
Jure poſſumus id, quod licitè poſſumus, C. II. R. I. *num.* 25.
Jure prohibetur quod contra bonos mores eſt, C. II. R. LVIII. *n.* 2.
Juris nemo plus poteſt in alium transferre quàm ſibi competit, C. II. R. LXXIX. *n.* 1. &c.
Jus Civile correctum à Jure Canonico in materia præſcriptionis, C. II. R. II. *n.* 10.
Jus alterius aliud univerſale, aliud particulare, C. II. R. XV. *n.* 2.
Jus alterius quæſitum per nullas gratias tollitur, C. II. R. XV. *n.* 26.
Jus defuncti adhæret hæredi, C. II. R. XLVI. *num.* 12.
Jus quod quis in alterum ſtatuit eo ipſe uti debet, C. II. R. XXXVIII. *n.* 3. R. LXI. *n.* 11.
— Quæ contra jus fiunt pro infectis haberi debent, C. II. R. LXIV.
Jus Patronatus & jus præſentandi, &c. C. II. R. XXVIII. *n.* 7. R. XXIX. *n.* 14.
Jus vigilantibus ſcriptum eſt, C. II. R. LXXXVI. *num.* 3.

JUSJURANDUM.

2. Jusjurandum etiam appellatur juramentum; & cur? *T.* 24. *n.* 2. Vide ſuprà ℣. *Juramentum.*

JUSTITIA.

5. Juſtitiæ, & æquitatis ratio præferenda eſt rigori juris, *T.* 32. *n.* 36.
R. J. Juſtitia commutativa ac diſtributiva non reſpicit acceptionem perſonarum, ſed merita cauſæ, C. II. R. XII. *n.* 2. 5. Ac æqualitatem Arithmeticam, vel Geometricam, *ibid.* nec Juſtitia vindicativa, *ibid. num.* 6.

L.

LABOR.

5. LAbor an, & quando excuſet à ſimonia? *T.* 3. *n.* 305. & *ſeqq.* Præſertim in Miſſa, *n.* 306.

LAC & LANA.

2. Lac & Lana in pecoribus, an ſint fructus induſtriales, vel naturales? *T.* 13. *n.* 112. & 113.

LACTICINIA.

R. J. Lacticinia in quadrageſima quomodo prohibita; C. II. R. XXXIX. *n.* 6.

LÆSIO, LÆSUS.

1. Læſio ultra dimidium aliter æſtimatur in venditione, aliter in tranſactione, T. 36. *num.* 59. Ob læſionem ultra dimidium an poſſit reſcindi tranſactio? *n.* 52. & *ſeqq.*
3. Læſio enormiſſima quid? *T.* 17. *n.* 358.
Læſio ultra dimidium ſi non ſit in emptione venditione, non conceditur actio de jure civili, *num.* 326. & *ſeq.* Neque de jure canonico, loquendo de foro externo, *nu.* 328. Succurritur tamen læſis per denuntiationem Evangelicam, *nu.* 329. In foro interno etiam infra dimidium lædens ad reſtitutionem tenetur, *n.* 330. Niſi Læſio ſit valdè modica, vel jam præſcripta, *num.* 331. Ob Læſionem ultra dimidium competit actio venditori, *num.* 332. & Emptori, *nu.* 333. Læſio ultra dimidium in venditione quomodo computanda, *num.* 335. Quomodo in emptore? *num.* 336. Debet in utroque æqualiter computari, *n.* 337. & *ſeq.* Solvitur inſtantia, *num.* 339. Actio ob læſionem ultra dimidium competens eſt actio empti, vel venditi, *num.* 340. Emptor ultra dimidium lædens tenetur, vel defectum pretii ſupplere, vel rem iterum reſtituere, *n.* 341. & *ſeq.* Idem proportionaliter de venditore lædente dicendum, *ibid.* Si Læſio facta eſt bonâ fide, & emptor iterum reſtituat rem emptam, poteſt fructus intereà perceptos retinere, *num.* 343. & *ſeqq.* Venditor tenetur emptori refundere meliorationes, ſi Læſio ultrà dimidium bonâ fide contigit, *num.* 346. Commoda & periculum ad emptorem pertinent in caſu Læſionis ultra dimidium, *num.* 347. Decipiens emptor ultra dimidium doloſè debet una cum re etiam fructus reſtituere, *num.* 348. Actio contra lædentem ultra dimidium bonâ fide durat 30. annis contra lædentem mala fide perpetuò, *num.* 349. Minoribus & Eccleſiis etiam infra dimidium læſis conceditur actio, *num.* 350. Et univerſaliter omnibus, quando Læſio facta eſt doloſè, *num.* 451. Vel bona fide quidem, ſed in pretio taxato ſeu Legitimo, *nu.* 352. Læſis infra dimidium non competit actio, & ſi per procuratorem contrahant, *num.* 353. Læſis ultra dimidium actio negatur,